NAŠ TEDNIK

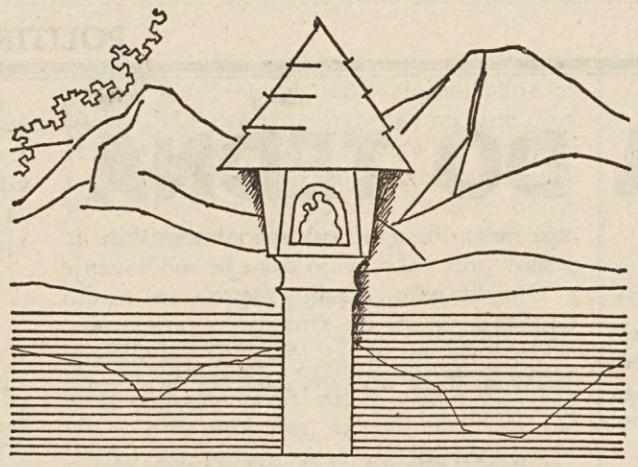

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXII. / ŠTEVILKA 46 CELOVEC, DNE 12. NOVEMBRA 1970 CENA 2.50 ŠILINGA

Koroški Slovenci izpričali moč svoje vitalnosti

Veliko slavje je bilo v nedeljo v Glasbenem domu v Celovcu. Narodni svet koroških Slovencev je tega dne pripravil lepo uspelo prireditev, na kateri se je spomnil štirih za koroške Slovence pomembnih in usodnih dogodkov v zgodovini zadnjega stoletja: 15 let je minilo, odkar je bila podpisana avstrijska državna pogodba, pred 25 leti je s koncem 2. svetovne vojne napočil dan svobode, 50 let je od tega, ko se je večina južnokoroškega prebivalstva v plebiscitu odločila za Avstrijo in končno 100-letnice slovenskih ljudskih taborov.

Zbralo se je okoli 1000 naših rojkov iz vseh treh dolin, da bi istočasno z obletnicami manifestirali enotno voljo, da hočejo živeti še naprej na tisti zemlji, ki so jo naselili že pred 1400 leti.

Proslavo je popestril glasbeni program. Nedeljska svečanost je zadobila še poseben pomen z nastopom zbora naših bratov iz Italije ter tamburaškega orkestra gradiščanskih Hrvatov.

Dr. Reginald Vospernik, predsednik NSKS:

Zvesti izročilu naših prednikov in avstrijski državi

Dragi rojaki!

Od časa do časa je prav, da se koroški Slovenci ozremo nazaj, izmerimo pot, ki smo jo prehodili, ter dobimo novega zaleta za bodoče dni. Vsak narod, vsaka narodnostna skupina ima pravico in dolžnost, da svečano obhaja svoje praznike, da se ustavi ob zgodovinskih dogodkih, ki so usmerjali naše hotenje in našo dejansko pot skozi vsekakor dostikrat težka obdobja našega bivanja na koroški zemlji.

Današnja spominska prireditev, ko se

spominjamo štirih važnih dogodkov naše zgodovine, nas naj ponovno poveže v medsebojnem iskrenem hotenju, da živimo naprej na tej koroški zemlji.

Naš veliki koroški pisatelj Prežihov Voranc pripoveduje v svoji črtici »Če Zila noj Drava nazaj potačo . . .« o potopljenem zvonu v Vrbskem jezeru, ki mu je simbol koroške slovenske govorice. Takole pravi: »In če prisluškuješ še tako pozorno, če se spustiš na gladino jezera, ne moreš v dobi sezone slišati iz jezera skrivnostnega zvonjenja potopljenih zvonov in vzdihovanja pogreznjenega mesta, katero je v davnih časih zadela kazen, da ga je zalilo jezero — ako hočeš v tem napetem, z bencinom in parfumom nasičenem ozračju slišati te zvonove, moraš iti stran od jezera, v okolico, v hribe, proti Hodišam, v Logo ves, na Dholico ali pa na Dvor, na Kostanje, na Strmec do Domačal, na Lipo in Žopače . . . Tam se ti zdi, da slišiš te zvonove, včasih močneje, včasih slabotneje, komaj slišno, zamirajoče . . .«

Če bi Prežihov Voranc danes rajžal po koroški zemlji, bi zamirajoči glas zvona ugotavljal tudi ob Baškem, ob Preseškem, morda tudi že ob Klopinjskem jezeru. Tudi tam glasni hrup tujskega prometa vse bolj potiska v ozadje domačo besedo.

Znani sodobni slovenski pisatelj Edvard Kocbek pa pravi v svojem Nemškem dnevniku, ko opisuje vtise na svojem prehodnem potovanju skozi Koroško:

»Pridrveli smo iz predora. Rožna dolina, Drava, za njo temne gore v večeru, prednočna vlaga, tiha drhtavica, z neznanskimi koreninami. Zazrl sem se skozi okno in nisem našel besede. Največje in najlepše slovensko pokopališče. V Baškem jezeru se

(Dalje na 4. strani)

Za začetek je iz svežih grl mešanega zbora »Danice« zadonela Prelovčeva »Naša pesem.«

Nato je dr. Janko Zerzer prisrčno pozdravil častne goste: deželnega svetnika **Leopolda Wagnerja,** kot osebnega zastopnika deželnega glavarja Hansa Sime, deželnega svetnika **Herberta Bacherja,** predsednika deželnega zbora **dr. Mayerhoferja,** stolnega dekana, prelata **Aleša Zechnerja,** predstavnika Jugoslavije, generalnega konzula **dipl. inž. Budihno, dr. Draga Štoko,** slovenskega svetovalca v deželnem zboru Furlanije-Julijske krajine, **dr. Draga Legišo,** župana v Nabrežini na Primorskem, direktorja **Alfonza Kornfeinda,** predsednika Hrvaškega kulturnega društva na Gradiščanskem, **Ferdinanda Wedeniga,** kot zastopnika Avstrijske lige za človekove pravice, vodjo manjšinskega šolskega oddelka nadzornika **Rudija Vouka,** strokovnega nadzornika **dr. Valentina Inzka, dr. Francija Zwittra,** predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, pliberškega podžupana, ekonomskega svetnika **Mirka Kumra,** slovenskega kiparja **Goršeta,** ter zastopnike naših političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij ter nazadnje zastopnike radia, televizije in tiska.

Deželni glavar, ki je bil zadržan, je na NSKS naslovil pismo, v katerem pravi:

Sehr geehrte Herren!

Für Ihre freundliche Einladung zu Ihrer Jubiläumsveranstaltung am 8. November 1970 danke ich Ihnen verbindlichst. In Hinblick auf die vier bedeutsamen Gedenktage, die Sie damit festlich begehen, wäre es mir eine besondere Freude, daran teilzunehmen. Zu meinem Bedauern bin ich jedoch an diesem Tage schon anderweitig dienstlich gebunden, weshalb ich mein Fernbleiben zu Entschuldigen bitte. In meiner Vertretung wird Herr Landesrat Leopold Wagner bei der Festveranstaltung anwesend sein.

Ich möchte diesen Anlaß wahrnehmen, um die Hoffnung auszusprechen, daß sich die Arbeit des Rates der Kärntner Slowenen im Gesamtinteresse unseres Heimatlandes ersprießlich fortentwickeln und zum Wohle unserer Bevölkerung auswirken möge. Ich wünsche aufrichtig, daß die Beziehungen aller Kärntner zueinander sich immer in heimattreuer Verbundenheit eng und fruchtbringend gestalten mögen und durch die feste Grundlage für ein glückliches Beisammensein im Lande gewährleistet sei.

Für einen schönen und erfolgreichen Verlauf Ihrer Festveranstaltung übersende ich Ihnen meine besten Wünsche.

Mit dem Ausdrucke der vorzüglichen Hochachtung

Hans Sima, l. r.

Pismo je poslal tudi predsednik ÖVP, dr. Hermann Withalm, ki piše:

Sehr geehrter Herr Professor!

Für die Einladung zu der Festveranstaltung am 8. November 1970 danke ich vielmals. Leider habe ich bereits vor Erhalt Ihrer Einladung meine Teilnahme an der Bezirksparteikonferenz in Wolkersdorf zugesagt und kann daher nicht nach Klagenfurt kommen. Ich bitte Sie, der Festversammlung meine besten Grüße zu übermitteln.

Bei dieser Gelegenheit möchte ich

(Dalje na 4. strani)

Vloga NSKS obema klubskima načelnikoma

An den Parlamentsklub der Sozialistischen Partei Österreichs, zu Handen Herrn Klubobmann Dr. Bruno Pittermann,

an den Parlamentsklub der Österreichischen Volkspartei, zu Handen Herrn Klubobmann Univ.-Prof. Dr. Stephan Koren!

Mit Befremden und Besorgnis haben die am 8. November 1970 bei einer vom Rat der Kärntner Slowenen im großen und ausverkauften Konzerthaussaal in Klagenfurt veranstalteten Festakademie anläßlich des 100. Jahrestages der Kärntner slowenischen Volksversammlungen, des 50. Jahrestages der Kärntner Volksabstimmung, des 25. Jahrestages der Befreiung Österreichs und des 15. Jahrestages der Unterzeichnung des Österreichischen Staatsvertrages anwesenden Festgäste zur Kenntnis genommen, daß sich der freiheitliche Nationalratsabgeordnete Dr. Scrinzi in der Parlamentssitzung vom 30. Oktober für die Einbringung eines Minderheitenermittlungsgesetzes ausgesprochen und um eine diesbezügliche Unterstützung an die Regierungs- und die große Oppositionspartei appelliert hat.

Wir betonen nachdrücklichst, daß wir eine wie immer geartete Minderheitenfeststellung ablehnen, weil sie kein objektives Bild ergeben kann. Wir wissen uns in der Auffassung, daß die Minderheitenfeststellung ein untaugliches Mittel bei der Lösung noch offener Fragen ist, eins mit dem früheren Bundeskanzler dr. Josef Klaus und dem Landeshauptmann von Kärnten Hans Sima. Eine Regelung noch offener Fragen sollte in Zusammenarbeit mit den Vertretern der Kärntner Slowenen angestrebt werden.

Der Rat der Kärntner Slowenen regt daher an, das österreichische Parlament möge Möglichkeiten prüfen, die eine einvernehmliche Lösung herbeiführen könnten. Wir erklären ausdrücklich unsere Gesprächsbereitschaft in allen den Artikel 7 des Österreichischen Staatsvertrages berührenden Fragen, die einer Lösung zugeführt werden sollten. Wir dürfen bei dieser Gelegenheit auch unserer Freude darüber Ausdruck geben, daß in letzter Zeit ein deutlicher Fortschritt in der Lage der Südtiroler Volksgruppe in Italien zu verzeichnen ist, zugleich aber darauf verweisen, daß alle Lösungsmöglichkeiten nur in Zusammenarbeit mit den Südtirolern selbst ins Auge gefaßt wurden.

Die bei der Festveranstaltung anwesenden 800 Gäste sind überzeugt, daß die Lösung noch offener Probleme der Kärntner Slowenen einen bedeutenden Schritt auf dem Wege der Annäherung der beiden seit vielen Jahrhunderten in einer gemeinsamen Heimat siedelnden Volksgruppen bedeuten würde. Darin sehen wir eine echte Aufgabe unseres Vaterlandes Österreich.

Leva slika (prva vrsta): L. Wagner, F. Wedenig, A. Kornfeind, dr. Štoka, R. Vouk, dr. Legiša, T. Holmar, M. Kumer; Desna slika (prva vrsta): dr. Mayerhofer, prelat Zechner, dr. Vospernik, dipl. inž. Budihna, dr. Inzko, dr. Zwitter.

OD TEDNA DO TEDNA

POROČILO O ZASEDANJU MEŠANEGA ODBORA O ETNIČNIH SKUPINAH

V Rimu se je zaključilo 17. zasedanje jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora, ki ga predvideva člen 8 posebnega statuta, ki je predložen londonskemu sporazumu od oktobra 1954.

Mešani odbor je obravnaval ukrepe, ki so bili v zadnjem razdobju napravljeni v korist obeh narodnostnih skupin in je posvetilo posebno pozornost šolstvu ter položaju učiteljstva. Med zasedanji mešanega odbora so bile uresničene razne pobude, kot npr. šolski izleti, seminarji in dobava knjig za šolske knjižnice. Poleg tega so obravnavali vprašanja, ki izhajajo iz izvajanja posebnega statuta glede svobodnega kulturnega in jezikovnega razvoja obeh etničnih skupin kot tudi vprašanja njih zastopstva, uporabo jezika ter aktivnost in denarna podpora organizacij narodnostnih skupin.

Z zadovoljstvom so ugotovili, da je bil v celoti izveden program kulturne izmenjave, o katerem so se dogovorili na prejšnjem zasedanju ter so poverili izvedencem mešanega odbora, da pripravijo nov program, pri čemer naj upoštevajo tudi nove oblike sodelovanja na tem področju.

NOVI JUGOSLOVANSKI KONZUL V TRSTU

Za novega jugoslovanskega generalnega konzula v Trstu je bil imenovan Boris Trampuž. Njega dobro poznajo koroški Slovenci, saj je bil skoraj šest let generalni konzul v Celovcu.

OBISK HRVAŠKE DELEGACIJE NA GRADIŠČANSKEM

Poročali smo že v našem listu (štev. 43), da je nedavno obiskala Gradiščansko delegacija izvršnega sveta Hrvaške.

O tem so Hrvatske novine, glasilo gradiščanskih Hrvatov, obširno pisale. Gradiščanski Hrvati, predstavljajo, po mnenju obeh delegacij, važen dejavnik za nadaljnji razvoj dobrososedskih in prijateljskih odnosov. Seveda pa se morajo hrvaški manjšini zagotoviti vse pravice za njen popolni razvoj.

Hrvaška je že izrazila konkretne kulturne želje posameznih ustanov za navezavo stikov z gradiščanskimi Hrvati:

Zagrebška 10. gimnazija bi želela stik z gimnazijo v gradiščanskem kraju Gornji Šica, kjer se uvaja prvi razred s hrvaškim učnim jezikom; reška gimnazija bi rada prišla v stik z glavno šolo v Velikem Borštofu, Društvo književnikov Hrvaške vabi na prvo zasedanje hrvaških književnikov, narodno gledališče v Varaždinu, tamburaško društvo »Pajo Kolarič« iz Osijeka in cela vrsta drugih kulturno-umetniških ustanov prav tako želijo tesnejše sodelovanje z Gradiščansko. Radio Zagreb in studio Gradišče mislijo na zamenjavo programov.

Organizirali bi se tečaji za izboljšanje jezika in to za učitelje, študente in učence, itd.

GROMIKO ZAKLJUČIL OBISK V LONDONU

Obisk sovjetskega zunanjega ministra Gromika se je zaključil z uradnim povabilom siru Alecu Douglasu - Homeju in premieru Heathu, naj obiščeta Sovjetsko zvezo.

Pogovori so zadevali tako vprašanja o Bližnjem vzhodu in Indokitajski, kakor tudi osnovno temo Gromikovega potovanja — evropske varnosti in konference, ki naj bi ji postavila temelje.

Kot se je izvedelo, naj bi sovjetski predstavnik zagotovil angleškima gostiteljema, da ne namerava Kremelj zaostrovati »berlinskega vprašanja« in da je, nasprotno, pripravljen pristopiti k stvarnemu reševanju, ki pa mora sloneti na nujni predpostavki ohranitve »sedanjega statusa mesta«. Lahko pride tudi do konstruktivnega sporazuma o Berlinu.

Londonski razgovori so še enkrat potrdili »Brežnjevo doktrino«, ki sloni na načelu medblokovskega sporazumevanja o stalnosti in nedotakljivosti evropskih meja, kjer pa je pogoj za pomirjevanje, notranja prevlada velesil v svojih vplivnih področjih.

Angleži so Gromikova stališča sprejeli z nekaterimi pomisleki. Zlasti naj bi priprava te konference bila čimbolj skrbna in previdna.

PRVI OBISK SOVJETSKEGA MINISTRA V ZAHODNI NEMČIJI

Po uradnem obisku v Veliki Britaniji (glej poročilo na drugem mestu) je sovjetski zunanji minister Gromiko obiskal še Zahodno Nemčijo. Razgovori med nemškim zunanjim ministrom Scheelom in njegovim kollegom Gromikom so bili v največji tajnosti na gradu Kronbergu.

Po končanih razgovorih je Gromiko izjavil, da bo vstop v veljavo moskovskega sporazuma pomenil velik preobrat v odnosih med obema državama. Sovjetski zunanji minister je še dodal, da sta s Scheelom govorila o vprašanjih skupne koristi, ki pa so zajela tudi vprašanja cele Evrope.

Po svoji strani pa je Scheel dejal, da je bilo na razgovorih priznano, da je moskovski sporazum pomenil normalizacijo odnosov med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

Scheel je še dodal: »Iz razgovora, ki sem ga imel z Gromikom, imam vtis, da so štiri velesile že dosegle skupno osnovo glede Berlina.« Poleg tega je Scheel dejal, da je Gromiko izrazil zanimanje Sovjetske zveze za dosego pozitivne rešitve berlinskega vprašanja.

NIXON O ODNOSIH MED ZDA IN SOVJETSKO ZVEZO

Na jubilejnem zasedanju OZN je govoril tudi ameriški predsednik Nixon. Pozval je Sovjetsko zvezo, naj se pridruži ZDA v »miroljubnem tekmovanju« za napredek miru in proti lakoti, boleznim in človeški bedi.

Nixon je dejal, da ne kaže podcenjevati nesoglasij med Moskvo in Washingtonom. Navedel je štiri točke, ki bi lahko pomenile temelje za sovjetsko-ameriško sodelovanje: 1. preprečiti jedrski spopad, ki bi terjal na desetine milijonov žrtev; 2. omejiti ogromne stroške oboroževanja in jih usmeriti v delovanje za človeški napredek; 3. razširiti trgovinske in druge odnose; 4. medsebojno tekmovanje za gospodarski in socialni razvoj.

ZDA NISO VEDELE ZA 5000 TANKOV

»Washington post« je objavil senzacionalno vest, v kateri pravi, da so po upravnem nadzorstvu ugotovili, da imajo Združene ameriške države in zavezniki NATO v Evropi pet tisoč tankov več, o katerih Washington ni ničesar vedel. List poudarja, da je tako ogromna rezerva tankov »presenetila najvišje vojaške in civilne funkcionarje obrambnega ministrstva ZDA«.

Po pisanju lista so te tanke uskladiščili v Zahodni Nemčiji, da bi z njimi nadomestili morebitne izgube v vojni. Uskladiščeni tanki niso bili vključeni v seznam oklepnih edinic NATO (Organizacije severnoatlantskega pakta). Zaradi tega, nadaljuje »Washington Post«, je Pentagon mislil, da so atlantski zavezniki slabo oboroženi v primerjavi s Sovjetsko zvezo in državami Varšavskega pakta. Po mnenju lista uskladiščeni tanki, večina katerih so najnovejšega tipa, lahko najmanj podvojijo moč oklepnih edinic članic NATO.

HAILE SELASIE OB 40-LETNICI KRONANJA

Etiopski cesar Haile Selasie je govoril na proslavi štiridesete obletnice svojega kronanja. Ostro je obsodil kolonialistične in rasistične režime v Južni Afriki, ki predstavljajo nevarnost za mir na svetu. Velesile imajo posebno dolžnost in odgovornost, da odstranjujejo politične slabosti, ki prizadevajo človeštvo.

Afričani se zavedajo, da lahko s pomočjo organizacije afriške enotnosti rešijo vprašanje svoje enotnosti in solidarnosti in da se med njimi krepi ozračje prijateljstva ter razumevanja. Glede notranje politike pa je Selasie podčrtal pomen zemljiške reforme, ki mora biti natančno preučena, da bo lahko izboljšala življenjske pogoje ljudstva.

Koroška stvarnost

Dejstvo je, da so se pojavili za 10. in za 26. oktober na južnem Koroškem dvojezični napisi. Dejstvo je, da se je Avstrija obvezala v državni pogodbi od 15. maja 1955, da bo napravila dvojezične napise na južnem Koroškem. Do sedaj jih še ni. Vselej se najdejo izgovori, ki zavlačujejo in preprečujejo ta korak, ki bi v močni meri doprinesel k resnični sliki južne Koroške, kjer prebivajo Slovenci. Dejstvo je, da Slovenci s polno upravičenostjo pričakujejo ta korak lojalnosti avstrijske države do svoje narodnosti. Kljub opozorilom, kljub podobnim primerom v drugih državah, pri nas oblast ni pokazala toliko duha pravičnosti, da bi dala Slovencem dvojezične krajevne napise.

Če se izgovarja neki Rudolf P. v celovški »Kleine Zeitung« (5. 11. 1970), da je dala Jugoslavija oz. Slovenija dvojezične napise Italijanom v slovenski in hrvaški Istri, Madžarom na Prekmurskem in v Vojvodini, Šiptarjem na Kosovem in drugim samo zaradi tujskega prometa, da bi se pač tujci laže znašli, mu samo odgovorimo, da so se pojavili tam dvojezični napisi že takrat, ko so bile jugoslovanske meje »zaprte«. Ugovor oz. bistra ugotovitev Rudolfa P. sta tako bebasta in brezpredmetna, smrdita tako po izgovoru in lastni slabi vesti, da bi bila res potrata časa in prostora, če bi se dalje spuščali v take otročarije. Sta pa značilen primer koroškega samopovzdigovanja in umivanja rok v umazani vodi tako imenovane »pravičnosti«. Češ glejte jih, samo zaradi dobičkarstva so jim dali dvojezične napise. In tako mnenje divja po Koroškem kot gripa v zimskih mesecih.

Tudi koroški Heimatdienst se je čutil poklicanega, da doda svoje mnenje. V svojem glasilu »Ruf der Heimat« (14. oktober 1970) piše na strani 2: »Also hat die Geschichte in Kärnten noch keinen ‚Schlußstrich' gezogen. Sie zieht ihn unter zwei Völker nur, wenn eines von ihnen nicht mehr besteht. So ist der Abwehrkampf von 1920 im Jahre 1970 immer noch Abwehrkampf mit den Waffen des Herzens und des Geistes, so lange es ein deutsches Volk hier, ein slowenisches dort gibt.« Po mnenju tega Domovinskega sveta bo napočil mir na Koroškem šele tedaj, ko enega naroda ne bo več. Popolnoma jasno je, da so to po mnenju in v željah teh gospodov samo koroški Slovenci. Čudno je, da se organizacija s tako šovinističnim nemškim nacionalizmom še upa dvigati grebene in napadati »mazaške akcije slovenskih šovinistov!«

V pismu bralcev v »Kleine Zeitung« (29. oktober 1970) obsojajo z vsemi ostrinami, ki so jih nabrali v nemškem jeziku, pojav slovenskih krajevnih napisov dodatno k nemškim v nekaterih krajih južne Koroške. To naj bi bila nezaslišana provokacija, ki je ne moremo trpeti. V interesu miru na Koroškem zahtevajo nadalje domovini zvesti gospodje, naj se pristojne oblasti potrudijo na vse kriplje, »da bi izsledile državi sovražne storilce.«

Kdaj so pa tile gospodje dvignili svoj glas, ko so nemško-nacionalne in šovinistične tolpe trgale slovenske napise s slovenskih ustanov (Hranilnica in posojilnica v Velikovcu, Naša knjiga v Celovcu), razstrelile in pomazale (»Kärnten ist deutsch«) spomenik slovenskim žrtvam nacističnega besnenja v Št. Rupertu pri Velikovcu, pomazale Hranilnico in posojilnico v Dobrli vesi s »Tschuschen raus«, potrgale dvojezične napise v bivši blaški občini? Kdaj je izsledila policija storilce? Kdaj so se že razburili, ko so šovinistični agitatorji ustrahovali slovenske starše, pritiskali nanje, tako da se niso upali prijaviti svojih otrok za dvojezični pouk. Našteli smo samo majhen delček primerov.

V interesu miru na Koroškem, v interesu domovinske zvestobe je, da bi se končno prenehala na Koroškem taka razbesnela hujskarija, ki ne pozna nobene druge meje kot izgin enega od obeh narodov v deželi.

Koroška demarkacijska črta in plebiscit

(17. nadaljevanje)

NEPOPRAVLJIVE STVARNE POSLEDICE

S tem bi bil opis uradnega poteka Milesove razmejitvene komisije na Koroškem končan. Ameriška vlada se mu je uradno odrekla in je kot protimednarodnopraven dokument zamrl v tajnih arhivih.

Toda stvarne posledice tega čudnega podviga so bile povsem druge. Dasi se je temu poročilu ameriška vlada uradno odrekla, je postalo za nadaljnje izoblikovanje ameriške politike na mirovni konferenci neke vrste svtopisemsko besedilo napisano po priznanih in spoštovanih ameriških strokovnjakih na podlagi nabranih podatkov, dasi ilegalno — na licu mesta, in potemtakem zanje zanesljiv nepristranski kažipot skozi zmedo nasprotujoče si literature, ki so jo kopičili eni in drugi, bodisi, da jih je gnala slepa strast ali posebni politični računi in ki je po njihovem mnenju vsa nosila pečat nestrokovnosti in pristranosti. Tako je Milesovo poročilo povzročilo, da je ameriška politika na tem predelu zapustila načelno linijo, s katero je šla na mirovno konferenco in postala pri debatah o dokončni razmejitvi trda zagovornica Karavank in Pohorja kot bodoče meje. Ko se je prizadevanjem jugoslovanske delegacije in s pomočjo Francije posrečilo podreti karavanško črto, je Milesova odločitev, ki je dvignila duh koroških Nemcev in nemčurjev, a istočasno omalodušila Slovence, na tihem glasno soodločevala, da je prišlo do plebiscita in tudi, da je bil plebiscit izveden pod pogoji, ki so bili podobni onim, pod katerimi je svoje dni Miles potegoval svojo nesrečno črto. Res je, uradno je umrla nekaj dni potem, ko je bila potegnjena, toda iz uradnega groba je govorila dalje in soodločevala pri razvoju nadaljne usode koroških Slovencev. Ni treba posebej poudarjati, da je ležala na mizi tudi, ko so po drugi svetovni vojni »neševali« vprašanje Koroške.

To študijo hočemo zaključiti z nekaj stavki iz knjige »Archibald Cary Coolidge«, ki sta jo napisala Harold J. Coolidge in Robert H. Lord in ki jo je izdala Houghton Miffin Co. leta 1932. V knjigi je opisano delovanje prof. Coolidgea na Dunaju v zvezi z avstrijsko-slovenskimi problemi po prvi svetovni vojni. Najdete jih na strani 205:

»S tem, da je Coolidge sprejel to razsodništvo, je brez dvoma v skrajni meri prekoračil svoje pravice in je ravnal v nasprotju s svojimi vladnimi navodili. To je tudi edini važen dogodek, o katerem je v vsem njegovem vladnem službovanju mogoče izreči, takšno kritiko. Toda on je to storil premišljeno in z odprtimi očmi z namenom, da bi rešil stotine in morda celo tisoče človeških življenj. ‚Težko bi bilo še v večji meri prekoračiti vladna navodila', je pisal sam, ‚in kar tresem se, ko premišljujem, kaj si bo mislil Lansing (državni tajnik), ko bo o tem slišal'. Na vsak način je pričakoval ‚grmeč telegram' iz Pariza. Med tem ko je on čakal na grom in blisk iz Pariza, so njegovi razsodniki opravljali težavno delo na Koroškem . . .«

»Njegovo (Coolidgevo) in polk. Milesovo poročilo sta prepričali ameriško mirovno delegacijo, da je opustila svojo prvotno zamisel, s katero je prišla na mirovno konferenco, namreč, da deli Koroško po črti reke Drave, in sprejela rešitev, po kateri naj vsa Koroška ostane Avstriji . . . (str. 222)

Ni čudno, če se je avstrijski kancler dr. Karl Renner čutil dolžnega, da se profesorju Coolidgeu v posebnem pismu, napisanem 19. oktobra 1920, nekaj dni po plebiscitu, zahvali za njegove zasluge za Avstrijo:

»Zahvala gre nepristranosti, širokogrudnosti in modrim nasvetom tega velikega moža, ki je stal na čelu ameriške študijske komisije na Dunaju, da je na Koroškem zmagalo načelo, ki naj bi po namenih Združenih držav služilo kot merilo za obnovo vseh avstrijskih meja. Kajti ta ameriška misija — prva med zavezniškimi — ki je prišla na Dunaj, je pred dvema letoma začela preučevati posledice zloma avstro-ogrske monarhije in pripravljati rešitev v duhu načel predsednika Wilsona . . . To je še ena hvaležnost, ki jo je treba prišteti mnogim drugim, ki nas vežejo na Ameriko, odkar je od premirja naprej nudila tako ogromno moralno in materialno oporo mladi avstrijski republiki, ki je toliko trpela.« (str. 215)

(Konec)

Življenje zunaj Zemlje - možno

Že od grškega filozofa Anaksimandra pa vse do Teilharda de Chardina je bilo mnogo filozofov, ki so zagovarjali teorijo, da je več naseljenih svetov. Človeštvo je to teorijo skoraj pozabilo, v zadnjih letih pa se je spet pojavila. Predvsem zaradi tega, ker je človek končno vkorakal v vesolje in si zdaj vedno bolj postavlja vprašanje: ali so še kje v vesolju inteligentna bitja oziroma ali ima nadaljnje raziskovanje oddaljenih delov vesoljstva še svoj smisel.

Eksobiologija ali eksbiologija

Najprej so o tem začeli razmišljati znanstveniki — na vzhodu kot tudi na zahodu. Lahko bi navedli veliko izjav, podobnih izjavi znanega **učenjaka Lovella, direktorja britanskega observatorija Jodrell Banka,** ki trdi, da »postaja problem obstoja življenja zunaj Zemlje vedno resnejši in pomembnejši«. V Sovjetski zvezi radovednost ni nič manjša, kar lahko sodimo po knjigi slavnega radioastronoma Šklovskega **»Vesolje, življenje in pamet«.**

V novejšem času se razvija nova znanost **eksobiologija,** skeptiki jo sarkastično imenujejo eksbiologijo, kar pa ne pomeni, da je neresna in nepomembna veda. Njena naloga je proučevanje, ali so kje v vesolju, ki nas obkroža, možnosti za življenje. Izhodišče znanstvenikov je, da je življenje zunaj Zemlje lahko samo podobno življenju na Zemlji, zato gredo raziskavanja v dveh smereh: s pomočjo biokemije skušajo prodreti v skrivnost življenja, s pomočjo astronomije pa raziskujejo vesolje, da bi odkrili, ali so kje možnosti za zarodek žive snovi. Nedavna odkritja na teh dveh področjih pa odpirajo nove perspektive.

Potrjena Oparinova in Haldanova teorija

Najvažnejši napredek je dosežen pri obdelavi teorije o nastanku življenja, ki sta jo pred zadnjo vojno postavila **Rus Oparin in Angležž Haldane.** Po njunem mišljenju so bile ob nastanku Zemlje drugačne razmere kot danes. Pred 4,5 milijarde let je bila primitivna zemeljska atmosfera sestavljena v glavnem iz vodika, metana (ogljik-vodik), amonijaka (dušik-vodik) in vodne pare. Dandanes vemo, da so najbolj razširjene snovi v vesolju prav vodik, kisik, dušik in ogljik, takoj zatem pa — helij. To dejstvo sili mnoge učenjake k sklepu, da obstaja življenje tudi drugod v vesolju. Namreč, Zemljino okolje, v katerem je nastalo življenje, ni nič posebnega — nasprotno, tako okolje je v vesolju nekaj vsakdanjega.

Pojavilo se je novo vprašanje: ali ni velika redkost, da bi se zbrali vsi odrejeni elementi v potrebni kombinaciji in potrebnih razmerah, v katerih bi lahko nastalo življenje? Izkazalo se je, da to ni nemogoče. **Angleški kemik Miller** je naredil leta 1953 odločilen poizkus: v steklenem balonu je rekonstruiral primitivno zemeljsko atmosfero, kot jo je opisal Oparin. Bombardiral jo je z elektriko, kot da bi oponašal bliske, ki so takrat stresali zemeljsko atmosfero. Odkril je, da je s tem poizkusom ustvaril organske spojine, in sicer aminokisline. Aminokisline obstoje danes na Zemlji v dvajsetih tipih in se reproducirajo v številne variante, so pa snov, ki ustvarja proteine, osnovno materijo vsake žive snovi.

Leta 1960 je drug znanstvenik, Calvin, ponovil poizkus. Aktiviral je primitivno zemeljsko atmosfero z bombardiranjem elektronov, na ta način je simuliral žarčenje, ki je tedaj ioniziralo radioaktivne minerale. Tudi on je dobil aminokisline in pa še druge osnovne organske spojine. **Fox** je prav to atmosfero razžaril do skrajnih meja. Rezultat je bil isti. Končno so vsi prišli do sklepa, da je položaj, ki so ga ustvarili v laboratorijih, možen tudi v vesolju.

Na pravi poti

Uspeh teh poizkusov je ogromen, vendar pa ne smemo pozabiti, da tako pridobljeni organski proizvodi še vedno niso isto kot — živa snov. Pot, ki vodi odtod do nastanka žive snovi, je še vedno dolga. Iti po tej poti pomeni isto kot korakati skozi vso zgodovino evolucije, osnovna značilnost le-te pa je trajanje in kompleksnost.

Pri delu v okoliščinah, ki so vladale na primitivni Zemlji, napredujejo znanstveniki korak za korakom. Prišli so že daleč, končne rešitve še niso dosegli, čeprav jo že dovolj jasno vidijo. Na osnovi dosedanjih spoznanj pa lahko čisto realno trdimo, da življenje zunaj Zemlje lahko obstaja.

UMETNIŠKA RAZSTAVA FRANCETA GORŠETA NA KOROŠKEM

V umetniški galeriji Slama v Celovcu, Benediktinerplatz 3, bo otvoritev razstave del kiparja Franceta Goršeta v petek, dne 13. novembra, ob osmi uri zvečer.

K odprtju njegove razstave, pri kateri bo umetnik osebno navzoč, vsi iskreno vabljeni.

Razstava, ki jo lahko obiščete vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure, v soboto samo od 9. do 12. ure, bo odprta do 28. novembra.

Dr. Ernst Joseph Görlich — 65-letnik

Znani avstrijski zgodovinar in pisatelj prof. dr. Ernst Joseph Görlich, pisec teksta uradne gradiščanske deželne himne in častni meščan gradiščanske občine Steinberg ob Rabnici, bo v ponedeljek, 16. novembra, praznoval 65-letnico svojega rojstva.

Görlich se je v svoji mladosti bavil z zgodovino in vprav zaradi tega je postal resničen prijatelj sporazumevanja med narodi. Posebno se je zavzemal za to, da bi dobili slovanski narodi tu isto mesto med evropskimi narodi, ki jim po njihovem številu pripada. V obeh Görlichovih delih »Zgodovine Avstrije« (izdala založba Tyrolia, Innsbruck in Znanstvena knjižna družba Darmstadt leta 1969 in 1970), je temu vprašanju posvetil posebno pozornost.

Zlasti se je prof. dr. Ernst Joseph Görlich ponovno izkazal kot dobrega prijatelja gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev. Tako je izšel njegov roman »Das Mädchen von Louisiane« tudi v slovenščini »Deklica iz Louisiane« pri Založbi Mladinske knjige 1966.

Görlich je sodelavec mnogih domačih in tujih revij in časopisov. Do 13. maja 1938 je poučeval na rimsko-katoliškem učiteljišču v Steinbergu; od leta 1945, ko je srečno ušel preganjanju nacionalsocialističnih krvnikov, pa je bil profesor na dunajski Tehniški srednji šoli. Njegovi prijatelji so izdali njemu na čast majhno knjižico, s sestavki in članki pomembnih domačih in tujih osebnosti, tako tudi iz Jugoslavije. Le-to lahko dobite v upravi revije »Fakel« (A-1094 Wien, Postfach 70).

Mogoče se še ta ali oni bralec spominja predavanj, katere je imel prof. dr. Ernst Joseph Görlich pred leti v Avstrijski čitalnici v Zagrebu (o gradiščanskih Hrvatih) in na univerzi v Ljubljani (o avstrijski državljanski in nemški ideji). *B. L.*

VALENTIN OMAN V »GALERIJI 61«

V ponedeljek so odprli v »Galeriji 61« grafično razstavo slikarja Valentina Omana. Umetnik razstavlja 30 jedkanic.

Ljubitelji slikarske umetnosti jo lahko obiščejo v dneh od ponedeljka do petka od 16. do 18.30; trajala pa bo do 30. novembra.

Obisk razstave našega rojaka toplo priporočamo!

Pisatelj Johannes Urzidil - umrl

Zaradi nenadne slabosti je v Rimu umrl pisatelj Johannes Urzidil, eden zadnjih predstavnikov »nemško-judovsko-praške« šole, ki je igral važno vlogo v literaturi zadnjega stoletja.

Urzidil se je rodil v Pragi leta 1896. Bil je judovskega porekla in leta 1941 se je moral zaradi neusmiljenega pobijanja Judov umakniti najprej v London, nato pa še v ZDA, kjer je tudi do sedaj živel. V Italijo je dospel pred nekaj dnevi, da bi imel ciklus predavanj.

Že ob začetku svoje pisateljske kariere je dobil stik s predstavniki »praške šole« (Rilke, Werfel, Brod in Meyrink), še posebno pa s Francozom Kafko, s katerim je imel odlične prijateljske odnose. Kafka sam je večkrat podpiral prijatelja in ga nagovarjal, naj se še in še ukvarja s pisanjem; posebno pa naj se posveti romanu. Ob Kafkovi smrti leta 1924 je Urzidil pripravil nagrobni govor.

Njegova najbolj znana dela, v katerih pridejo najbolj do izraza značilnosti kot so ljubezen do realizma in istočasno povezava s sanjavostjo, ironija in racionalnost ter nekoliko metafizike, so »Praški triptih« (1960), »Žalni plašč« (1945), »Siti, Ronald« (1968). Vsa ta dela je napisal v Ameriki, ko ga je navdajalo domotožje, ki se pozna tudi v delih. V vseh njegovih delih pride namreč na površje pisateljeva avstro-slovanska duša, ki se je morala vživeti v moderno ameriško mentaliteto.

Gradiščanski Hrvati dobili svoj dom

Pred dnevi so v glavnem mestu Gradiščanske Željeznem, odprli Hrvatski dom. Ob navzočnosti visokih predstavnikov oblasti, gostov iz Hrvatske, predstavnika jugoslovanskega veleposlaništva in zastopnikov izseljenske matice Hrvatske, je na svečanosti predsednik Hrvatskega kulturnega društva dr. Alfons Kornfeind v svojem slavnostnem govoru orisal napore za gradnjo Kulturnega doma, ko je začel s to zamislijo že pred petnajstimi leti tedanji predsednik Hrvatskega kulturnega društva Franjo Leopold, ki je kupil v ta namen že zemljišče v Željeznu. Nato se je načrta lotil dr. Linzer, ki je hotel Hrvaški dom zgraditi v kraju Veliki Borištof in to s subvencijo avstrijske vlade za kulturni razvoj gradiščanskih Hrvatov, nato se je načrta lotilo vodstvo HDK z dr. Kornfeindom na čelu, ki je davno željo, dati Hrvatskemu kulturnemu društvu streho, pripeljal do konca.

Svoja izvajanja je predsednik zaključil z zahvalo hrvaško čutečim Gradiščanom, ki so veliko prispevali za stroške gradnje, pa tudi ministrstvu za prosveto na Dunaju ter deželni vladi v Željeznu, ki so vedno močno podpirali HDK. »Če bi teh ne bilo, bi bile finančne težave HDK veliko večje,« je rekel govornik.

V 4. desetletjih bo dvakrat toliko ljudi na svetu

V OZN so pripravili zelo zanimivo statistiko v zvezi z naraščanjem zemeljskega prebivalstva. Prišli so do zaključka, da se bo število prebivalcev na zemlji v 4 desetletjih podvojilo.

Ravnatelj urada za socialne in demografske statistike pri OZN dr. Lincoln N. Day je javil tudi nekaj zelo zanimivih podatkov, ki so jih izvedenci zbrali, ko so pripravljali statistiko. Julija leta 1969 je prebivalstvo na zemlji doseglo tri milijarde 552 milijonov enot. Samo v Aziji živi 1 milijarda 988 milijonov oseb, v Evropi 468 milijonov, v Afriki 345 milijonov, v Južni Ameriki in na Karibskih otokih 276 milijonov, dalje 240 milijonov prebivalcev ima Sovjetska zveza, v Severni Ameriki je 224 milijonov prebivalcev, v Oceaniji pa 18 milijonov in 900 tisoč.

Najbolj obljudena država na svetu je seveda Kitajska s 740 milijoni prebivalcev, japonska prestolnica Tokio pa je najbolj obljudeno mesto, saj je prebivalstvo že preseglo 9 milijonov oseb. Tokiu sledita New York s približno 8 milijoni prebivalcev in London s 7 milijonov in 900 tisoč.

Dr. Lincoln Day je poudaril, da so do junija 1969 zabeležili porastek 69 milijonov oseb v primerjavi z istim obdobjem prejšnjega leta. Če se bodo rojstva pojavljala z enakim ritmom, bo prebivalstvo na svetu stalno naraščalo za približno 70 milijonov oseb letno, kar bo otežkočilo mnogim državam, da bi izboljšale življenjske pogoje in standard.

Dr. Lincoln Day je poročilo zaključil z ugotovitvijo, da je edina rešitev za človeštvo strogo nadzorovanje rojstev, če se hoče izogniti prehitremu naraščanju le-teh.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 13. novembra, ob 19.30 Johann Strauß: **Netopir** (Die Fledermaus) — operetta. — Sobota, 14. novembra, ob 19.30 W. A. Mozart: **Don Juan** (Don Giovanni) — opera. — Nedelja, 15. novembra, ob 19,30 Colin Spencer: **Kot jajce jajcu podobno** (Wie ein Ei dem anderen). Predstavo daje Studio oder. — Torek, 17. novembra, ob 19.30: **Karneval v Riu.** Gostovanje črnskega baleta iz Ria de Janeira. — Sreda, 18. novembra, ob 19.30 J. Nestroy: **Vražni obesek** (Der Talisman); burka s petjem. — Četrtek, 19. novembra, ob 19.30 Giuseppe Verdi: **Othello;** operna premiera.

SLOVENCI *doma in po svetu*

Zlati poroki v Argentini

V San Justu sta slavila zlato poroko Vinko in Marjeta Zupanc. Slavljenca sta doma iz Cerkelj na Gorenjskem.

Isto nedeljo sta na svojem domu v Castelarju slavila prav tako zlato poroko inž. Gustav Zamanek in Ana roj. Soršak.

V Argentini so umrli:

Avgust Malovrh: Pokojni je bil rojen v Polhovem Gradcu, star je bil 78 let. Alojz Skoberne, star 86 let. Janez Šest je umrl v 57. letu starosti v Buenos Airesu.

Das sind alte Einkaufsünden,
in Eile ein Geschenk zu finden,
das denen, die es schließlich kriegen,
Ärger bringt und nicht Vergnügen!

DAS IST NICHT SEHR VORTEILHAFT, MEINT DIE KÄRNTNER KAUFMANNSCHAFT!

ZBRANA DELA KRALJA NIKOLE

Založba »Obod«, imenovana tako po tiskarni na Obodu nad Reko Crnojevića, ki je delovala tam pred skoraj pol tisočletja, tiska v šestih knjigah zbrana dela črnogorskega kralja Nikole Petrovića. Izdaja, ki je bila napovedana že za lansko leto, se je zamudila zaradi nepredvidenih težav. Tako bodo te dni dostopna javnosti dela zadnjega črnogorskega kralja. Tiskajo jih v 10.000 izvodih, v predplačilu so jih prodali že čez 7000, tako da nameravajo v kratkem natisniti novo izdajo.

ARETIRALI SO JANE FONDO

V Clevelandu so aretirali znano ameriško igralko **Jane Fondo,** ki je komaj dospela iz Toronta (Kanada) in ki je bila namenjena v Toledo (Ohio), kjer je imela na programu vrsto predavanj. 32-letna igralka je hčerka znanega filmskega igralca Henryja Fonde in žena režisenja Rogerja Vadima, živi pa navadno v Franciji. Policija je sporočila, da so igralko aretirali zaradi tihotapstva in napada. Ni znano, kdaj in kaj naj bi Fonda pretihotapila, zdi se pa, da je tudi skušala napasti carinskega uradnika, ki jo je hotel aretirati.

● **V španskem mestu Figuerasu** so se začela dela pri adaptaciji mestnega gledališča, ki bo spremenjeno v muzej znanega slikarja **Salvadorja Dalija.** Na seji mestnega sveta, ki je bila pod vodstvom generala Franca, so za adaptacijo odobrili 160.000 dolarjev (ali 4 milijone šilingov). V muzeju bodo razstavljene slike tega renomiranega slikarja, ki se je v Avtobiografiji sam proglasil za genija.

Koroški Slovenci izpričali moč svoje vitalnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

auch feststellen, daß die Österreichische Volkspartei allen Österreichern, welche sich zu ihr als politische Gesinnungsgemeinschaft bekennen, offensteht und daß andererseits die ÖVP sich ehrlich bemüht, die berechtigten Anliegen aller Österreicher kennenzulernen, um diese in geeigneter Form zu vertreten. Als österreichische Partei mit österreichischer Tradition sind wir uns auch dessen bewußt, daß das Zusammenleben mehrerer Volksgruppen innerhalb der Grenzen eines Staates kein Problem sein muß, sondern im Gegenteil zum Bestehen einer fruchtbaren Gemeinschaft beitragen kann, vorausgesetzt, daß wir uns gegenseitig achten und jeder die gleichen Rechte und Pflichten als für sich verbindlich anerkennt. Damit möchte ich klar zum Ausdruck bringen, daß sowohl ich persönlich, wie auch die Österreichische Volkspartei auf ein gutes Einverständnis mit der slowenischen Volksgruppe in Kärnten besonderen Wert legen. Ich glaube, daß gerade das 50jährige Jubiläum des Volksentscheides für ein ungeteiltes Kärnten und das 25jährige Jubiläum des Bestehens der Zweiten Republik Österreich gegeignete Anlässe sind, den Blick nach vorne, auf ein geeintes Europa zu richten und durch ein fruchtbares Zusammenleben von zwei Volksgruppen innerhalb eines Landes ein europäisches Beispiel zu geben.

In diesem Sinne wünsche ich Ihrer Festveranstaltung den besten Erfolg.

Mit freundlichen Grüßen
Dr. Herman Withalm, l. r.

Opravičil se je tudi upravnik koroškega radia, prof. Goritschnig, ki je hkrati želel prireditvi najlepši uspeh.

Sledili so nagovori odličnih osebnosti.

Leopold Wagner je povedal tole:

Verehrte Festgäste! Sehr geehrte Damen und Herren!

Wie Sie aus dem Brief, den Ihr Sprecher zur Verlesung gebracht hat, entnehmen konnten, ist der Herr Landeshauptmann von Kärnten Hans Sima leider verhindert, heute und hier persönlich anwesend zu sein. Er hat daher mir Auftrag erteilt und mich gebeten, Ihnen die Grüße der Kärntner Landesregierung, aber auch seine persönlichen Grüße zu übermitteln. Ich komme dieser Aufgabe sehr gerne nach und ich darf auch persönlich hinzufügen, daß ich mich freue, in ihrer Mitte zu sein.

Die heutige Veranstaltung ist ein Spiegelbild des Lebens in unserem Lande. Beide Sprachgruppen sind bemüht, in diesem Lande eine gute Heimat und eine schöne Heimat zu finden. Und das, was wir, die wir in der Politik die Verantwortung zu tragen haben, dazu tun können, daß es den Menschen in diesem Lande gut und besser gehen sollte, wollen wir tun. Das alles, darf ich Ihnen versichern, werden wir bemüht sein zu tun.

In diesem Sinne wünsche ich der heutigen Festveranstaltung ein gutes Gelingen und entbiete Ihnen auch die Grüße dieses Landes Kärnten.

Herbert Bacher je dejal sledeče:

Herr Altlandeshauptmann, Herr Regierungskollege, meine sehr geehrten Damen und Herren! Hohe Festversammlung!

Ich möchte für die an mich ergangene Einladung sehr herzlich danken und Ihnen versichern, daß ich dieser Einladung gerne gefolgt bin, um mit Ihrer Festveranstaltung einen wesentlichen Teil unseres Kulturlebens in der Kärntner Heimat am heutigen Nachmittag miterleben zu können. Sie haben diese Veranstaltung mit vier geschichtlichen Daten und Abschnitten umrissen: den 100jährigen Bestand der slowenischen Volksversammlungen, der 50jährigen Wiederkehr der Volksabstimmung, dem 25jährigen Bestand der 2. demokratischen Republik unseres Vaterlandes Österreich und 15 Jahre österreichischen Staatsvertrages. Diese Daten sind Meilensteine in der Geschichte unseres Vaterlandes Österreich und unserer Kärntner Heimat. Und ich bin mir bewußt, daß gerade die slowenische Volksgruppe in diesem geschichtlichen Abschnitt, insbesondere in den letzten Dezennien — und es ist kein Zufall, daß diese Veranstaltung für die letzten fünf Jahrzehnte drei markante Punkte nennt — daß gerade in diesen letzten fünf Jahrzehnten die slowenische Volksgruppe in unserem Lande harte Bewährungsproben zu bestehen hat. Ich glaube aber auch hinzufügen zu dürfen, daß im Rahmen der Tätigkeit, die ich nunmehr rund zehn Jahre in der Kärntner Landesregierung einnehme, es für mich eine Selbstverständlichkeit war, dieses Ihr Bemühen, im Rahmen der mir gegebenen Möglichkeiten bestens zu unterstützen. Und wenn wir heute festhalten dürfen, daß maßgebliche Teile unserer Kärntner Heimat im Grenzbereich ebenso, ja vielleicht sogar in manchen Teilen besser verkehrsmäßig erschlossen sind, und wir von Kömel beginnend bis hinauf in den Gailtalerraum festhalten können, daß wir unsere ländlichen Siedlungsräume mit guten, zeitgemessenen Wegen auszustatten bemüht waren, so kam das nicht von selbst und ungefähr. Maßgeblich war hier der Einsatz, daß wir die Gelder, die zur Förderung entwicklungsfähiger Gebiete bereitgestellt worden sind, auch für diese Maßnahmen zu einer echten Förderung der Infrastruktur eingesetzt haben. Und wir haben auch dabei die kleinere Wirtschaftskraft jener Bevölkerungsteile unserer Kärntner Heimat, in denen vornehmlich auch die slowenische Volksgruppe ansässig ist, berücksichtigt und es wurden diese Maßnahmen mit Förderungsbeträgen ausgestattet, wie sie teilweise oder weitgehend im übrigen Landesbereich nicht eingesetzt werden. Ich habe von diesen Gegebenheiten kaum Erwähnung getan, weil es für mich eine selbstverständliche Verpflichtung ist, genauso als es in der Zeit meines Beginns der Landestätigkeit war, bemüht zu sein, daß die beiden Haushaltungsschulen in St. Ruprecht bei Völkermarkt und in St. Jakob, das Öffentlichkeitsrecht erlangt haben. Auch über diese Dinge ist kaum geredet worden, nicht weil es etwa unter Geheimkommandosache geschehen sollte, sondern weil, wenn wir davon sprechen, daß wir unser Land und seine Menschen fördern wollen, es eine Selbstverständlichkeit für mich und unsere Gesinnungsgemeinschaft ist, daß hier alle Kärntner und alle Österreicher inbegriffen sind. Und aus diesem kleinen Hinweis glaube ich auch die Berechtigung ableiten zu dürfen, daß ich eine solche Gesinnung und eine solche Einstellung selbstverständlich auch künftig zur Leitschnur meines und unseren Handelns machen werde. Nicht das Wort der Toleranz ist die entscheidende Tatsache, sondern die Tat der Toleranz. Und ich verstehe die Toleranz nicht in den wörtlichen vokabularischen Übersetzungen des Duldens, sondern des aktiven Begrüssens. Und ich begrüße Sie aktiv als einen wesentlichen Teil unseres Kärntner Landes, der auch künftig seine Gemeinschaft pflegen möge, und wir wollen zu dieser Pflege und Ihrer Eigenständigkeit gerne beitragen.

Tridesetčlanski mešani zbor »Danica« iz št. Vida v Podjuni

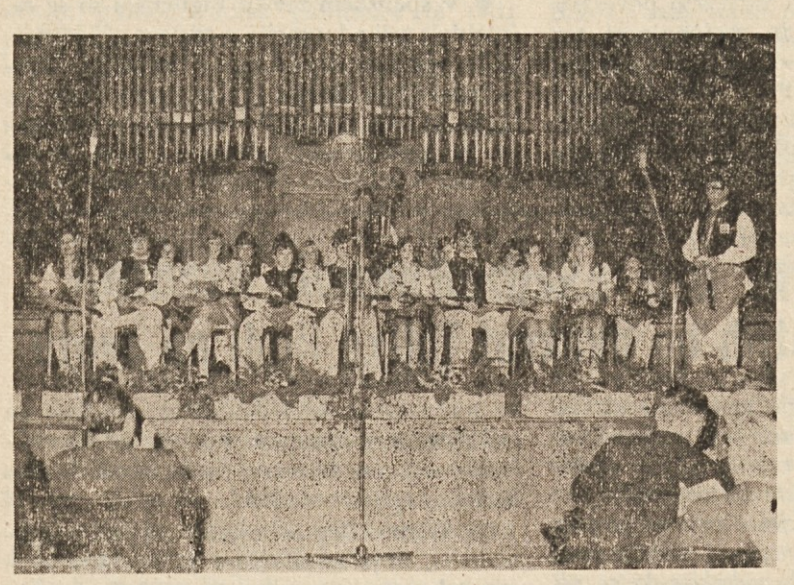

Tamburaški orkester »Tamburica« se je v enajstih letih svojega obstoja razvil v eno izmed najboljših glasbenih skupin gradiščanskih Hrvatov. Ansambel šteje 19 članov, in sicer deset deklet in devet fantov, ki so oblečeni v prekrasne hrvaške narodne noše. Leta 1969 so priredili 65 koncertov, letos pa z našim že 53 nastopov. V teku svojega obstoja pa so nastopili že nad šeststokrat.

Dr. Drago Štoka pa je svoje misli izrazil v globokoumnem govoru:

Dragi gospod predsednik, dragi koroški rojaki!

V imenu Slovencev, ki živimo na Primorskem v Italiji, v okviru Furlanije-Julijske krajine, vam prinašam prav prisrčne pozdrave z željo, da bi nam ta večer potekel vsem v najbolj prijetnem vzdušju. Samo eno misel bi rad izrazil, in sicer misel, ki jo je pred ne tolikimi leti rekel naš veliki pisatelj Ivan Cankar. Cankar je napisal: »Ko bi neki še tako velik narod moral toliko pretrpeti, kot je pretrpel naš slovenski narod, potem bi ga najbrž ne bilo več, še bilj bi mu ne peli.«

Toda mi smo vzdržali in danes, ko gremo z očesom nazaj na vse te obletnice, ki jih praznujemo, vidimo, da smo v takih ali drugačnih oblikah znali preriniti se naprej v zgodovino, da smo znali obstati. In to naj nas opogumlja tudi zanaprej. To nam bodi v spodbudo pri vsem našem delu, kjerkoli smo, pri našem delu za čimbolj široko osveščenje naših manjšin, zato da bi naše slovenske manjšine prišle do vseh pravic, ki ji po naravnih in božjih zakonih gredo. Te besede našega velikega Cankarja, naj nam dajo poguma, da bomo s tem bolj ponosnim srcem vstopili na delo za narodnostno in socialno delo za našega človeka.

Nato je stopil na oder, od vseh navdušeno pozdravljen, slavnostni govornik, predsednik NSKS dr. Reginald Vospernik, s temo »Zvesti izročilu naših prednikov in avstrijski državi« (njegov govor prinašamo na uvodnem mestu).

Prvi del je zaključila koroška himna »Nmau čriez izaro«, ki jo je z zborom »Danice« intonirala cela dvorana.

Zvesti izročilu naših prednikov . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

svetlikajo luči, po cerkvah zvoni zdravamarijo, vlak drvi in hoče podeliti pokrajini videz blage irealnosti, toda mrak je prepoln prikazni, spomini burkajo zavest, prepustil sem se strašni premoči. Iz grenkih dišav jesenske zemlje se mi je tiho približala stara, dobra, brezimna in brezupna bolečina, tisočletna bolečina, pohujšana in izmirjena s samo seboj. Udarci in prišepetavanje, zloraba telesa, skrunjenje krvi, posiljevanje duha, strahovanje duše, madeževanje sanj, poniževanje vrednega in zasramovanje materinske besede.«

Ali se nam ne vsili ob teh pisateljevih besedah malodušnost, obup? Nikakor ne. Koroški Slovenci smo sicer v teku naše težke zgodovine zgubljali vedno spet ude našega narodnega telesa, vendar moramo vedeti, da še živimo, čeprav so nas že večkrat zapisali smrti.

Pred sto leti so naši predniki v mogočnih taborih izpričali svojo življenjsko voljo. Politično društvo »Trdnjava«, porojeno iz tedaj svežega mladoslovenskega gibanja, je pripravilo — po mogočnih začetkih v srednjem delu slovenskih dežel — kar tri tabore: 31. julija 1870 je bil tabor na Bistrici pri Pliberku, 18. septembra 1870 na Žopračah v bližini Vrbskega jezera, 6. avgusta 1871 pa še na Buhljah pri Grabštanju. Vsi tabori so zahtevali tako imenovano zedinjeno Slovenijo, to se pravi: združenje vseh Slovencev pod eno upravno streho v okviru habsburške monarhije, enakopravnost slovenskega jezika v šolah in uradih ter gospodarske reforme, ki bi koristile slovenskim kmetom.

Ne smemo prezreti dejstva, da je cepitev Slovencev v razne dežele (Koroška, Kranjska, Štajerska, Primorska) koristila v upravnih postopkih, predvsem pa pri izvolitvi političnega zastopstva edinole narodnim nasprotnikom.

Člen 19 državnega ustavnega zakona je sicer garantiral popolno enakopravnost vseh v okviru Avstro-ogrske monarhije živečih narodnosti, vendar nikdar ni prišlo do pravične izvedbe tega ustanovnega določila. Slovenci so že tedaj spoznali, da morejo svoje zahteve učinkovito zastopati edinole z močno politično voljo.

Celovec je v šestdesetih letih preteklega stoletja kulturno žarišče. Leta pred in med marčno revolucijo 1848 ter desetletja po revoluciji obvlada koroško duhovno življenje trojica Matija Majar-Ziljski, Andrej Einspieler in Anton Janežič..V teh letih se porodi zamisel Mohorjeve družbe, se izvrši in izgradi. V teh letih se po največji zaslugi Koroške utrdi ravnokar prebujena narodna zavest. Ker je pri tako majhnih narodih, kot je slovenski, kulturno prizadevanje vedno povezano več ali manj s politično dejavnostjo, je to moč čutiti tudi in posebno na Koroškem. Bogata je dediščina, ki so jo zapustili Slomšek, Jarnik, Majar, Einspieler in Janežič z Mohorjevo družbo in z vsemi drugimi publicističnimi, znanstvenimi in literarnimi stvaritvami.

Tem možem so bili živi spomini na nekdaj samostojno in svobodno Karantanijo, ko so naši predniki ustoličevali svoje vojvode pri Krnskem gradu. Živi so bili še spomini na dni, ko so Slovenci bili naseljeni tudi po danes popolnoma nemških krajih naše širše domovine. Ali ne pričajo o tem krajevna imena slovenskega izvora od Donave do strmih pečin Karavank ter od Vzhodne Tirolske do avstrijske Štajerske?

Tabori so — tako gledano — vršili važno nalogo pri procesu učvrstitve slovenske narodne zavesti na Koroškem.

Pomembni obletnici slovenskih koroških taborov pa se prav letos pridruži še 80-letnica ustanovitve političnega društva. 5. marca 1890 je namreč bil osnovalni shod, 17. aprila 1890 pa pri Sandwirtu v Celovcu prvi občni zbor »Katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem«. Na občnem zboru, ki ga je vodil župnik in deželni poslanec Gregor Einspieler, se je zbralo nad 100 mož. Značilno je, da je občni zbor soglasno sprejel dve resoluciji, prvo o verski šoli in o pouku slovenščine v osnovnih šolah, ki so jo naslovili na knezoškofa.

Drugi odstavek te resolucije se glasi:

»Pri tej priliki se ne moremo premagati, da bi Vašej Milosti, ki ste tudi nam Slovencem za višega pastirja postavljeni, pred vsem ne potožili nezaslišanih šolskih razmer, katere nasprotujejo pametnemu pouku in dobri izreji naših otrok. Naši slo-

venski otroci so namreč v mnogih krajih na Koroškem prisiljeni, hoditi v čisto nemške šole, v katerih se v svojem maternem jeziku niti brati ne naučijo. To ovira ves pouk, in ne v najmanjši meri pouk v krščanskih resnicah. Ako hoče katehet kak uspeh imeti, mora otroke sam najprej brati naučiti.«

Dragi rojaki, tudi danes je šolstvo ena izmed najbolj bolečih ran koroških Slovencev. Tudi danes marsikateri slovenski otrok ni deležen pouka v svoji materinščini. Z vso odločnostjo moramo danes koroški Slovenci spet opozoriti na nezadovoljivo stanje na področju osnovnega šolstva. Šolska oblast je leta 1949 ugotovila, da je na ozemlju dvojezičnega šolstva 6733 učencev s slovenskim materinim jezikom. Danes obiskuje samo okoli 1600 otrok dvojezični pouk. In če nam pravijo: Saj imate vse pravice, celo za enega otroka je garantiran pouk v slovenščini — potem moramo odgovoriti: Oglejte si zahteve slovenskih taborov pred sto leti glede enakopravnosti slovenskega jezika v šoli, oglejte si resolucije političnih društev v preteklem in 20. stoletju, upoštevajte dejstvo, da je slovenščina bila od nekdaj jezik hlapcev in dekel v očeh marsikaterih nemških sodeželanov.

Še prav posebej pa moramo z vso odločnostjo zavrniti poizkus gotovih krogov na Koroškem, da bi nas koroške Slovence prikrajšali še za te pravice, ki jih imamo. Na delitev naših šol v slovenske in nemške nikdar ne moremo pristati. Prav posebno pa smo pozorni zaradi tega, ker zahteva tako getovsko in nacionalistično delitev taisti Kärntner Heimatdienst, ki je v oktobrski številki svojega glasila »Ruf der Heimat« zapisal, da morajo vsi domovini zvesti Korošci nadaljevati obrambni boj tako dolgo, dokler ne bo eden izmed dveh narodov na Koroškem izbrisan. Vprašamo oblasti, vprašamo notranjega ministra, ali ne vidi v tem pisanju zelo viden primer prepovedane dejavnosti? Končno je imenovana organizacija položila svoje karte odprto na mizo: Njih cilj je likvidacija koroških Slovencev! Zdi se mi, da koroški domovinski službi te usluge ne bomo napravili in da se bodo morali boriti tudi še vnaprej.

»Katoliško-politično in gospodarsko društvo« je 17. aprila 1890 odslovilo tudi resolucijo političnega značaja, ki med drugim pravi: »Vlada naj ne pozabi, da notranji boji v Avstriji ne bodo prej prenehali, dokler se ne doseže resnična in odkritosrčna sprava med narodi na podlagi popolne enakopravnosti.« Nam koroškim Slovencem gre tudi danes za resnično enakopravnost. Formalna enakopravnost nam ne zadostuje.

Gre nam zato, da more tudi slovenska ustanova kupiti vetrinjski samostan, če ga želi kupiti;

gre nam zato, da oblast prav tako zaslepodjetje iz sosedne Jugoslavije odpreti na Koroškem svoj obrat, kakor so to storili in to storijo nešteti obrati iz Nemčije;

gre nam zato, da oblast prav tako zasleduje in najde storilce, ki mažejo in trgajo slovenske napise, kakor je to storila v zadnjih tednih s tistimi, ki so opozorili na ilegalen način z dodatnimi slovenskimi napisi na tozadevno nezadovoljivo stanje;

gre nam zato, da bodo resnično in docela ter brez vsakršnih pridržkov izpolnjena tozadevna določila čl. 7 avstr. drž. pogodbe.

Koroški deželni zbor je spričo bližajočega se plebiscita ob koncu septembra 1920 svečano obljubil, da bo koroškim Slovencem zdaj in v bodoče varoval njih jezikovno in narodnostno posebnost in da bo posvetil isto pozornost duhovnemu in gospodarskemu razcvetu, kot jo bo posvetil nemškim sodeželanom.

Koroški Slovenci so tedaj dejansko odločili plebiscit v prid Avstrije. Kljub temu se je odločilo približno 15.000 koroških Slovencev za združitev z državo, kjer biva večina Slovencev.

Pri tej odločitvi je treba upoštevati, da je šlo tedaj — v dneh nove orientacije v vsej Evropi, ko se je Avstrija želela pridružiti Nemčiji — za odločitev proti Nemški Avstriji, kakor je šlo za spojitev s tisto državo, ki je obetala na najučinkovitejši način ščititi narodne pravice koroških Slovencev. V tistih dneh so se na Predarlskem, na Tirolskem, v Salzburgu odločali prebivalci v neuradnih glasovanjih s skorajda stoodstotno večino za priključitev k Nemčiji oziroma Švici. Nihče danes tem deželam te njihove odločitve ne očita, le na Koroškem se gotovi krogi kdaj radi poigrajo z domovinsko zvestobo. Ali niso to prav tisti gospodje, ki so leta 1938 z besnimi in navdušenimi vzkliki pomagali podirati severne avstrijske meje in s tem pripravljati pot Hitlerjevemu Tretjemu rajhu?

Pred nedavnim je zastopnik tiste svobodnjaške stranke, v kateri se zbira največ bivših nacistov, v dunajskem državnem zboru napovedal, da se bo njegova stranka že v kratkem ponovno zavzemala za zakon glede ugotavljanja manjšine. Naše stališče do takega reševanja narodnostnega vprašanja je znano. Koroški Slovenci odklanjamo kakršnokoli ugotavljanje manjšine, odklanjamo pa ga še prav tedaj, kadar ga nam in avstrijski vladi ponujajo ljudje, katerih cilj je naša narodna smrt. Zato predlaga Narodni svet koroških Slovencev, da se ob našem današnjem prazniku obrnemo ponovno s svojim stališčem na obe veliki avstrijski stranki, kar se nam zdi nujno tudi zaradi tega, ker je dr. Scrinzi, ki je zakon o ugotavljanju manjšine omenil, tudi javno apeliral na obe — na vlado in na veliko opozicijsko stranko — da bi svobodnjaški predlog podprli.

Naša od današnje proslave in nje udeležencev podprta vloga obema klubskima načelnikoma v parlamentu naj bi se glasila: (vlogo NSKS prinašamo na 1. strani).

Vsepovsod v svetu, kjer živijo narodnostne skupine, se danes uveljavlja načelo, da more priti le v sodelovanju s prizadetimi samimi do plodnih in za vse koristnih rezultatov.

To je Evropa, ki skorajda nima države brez narodnostno-jezikovnih skupin, še posebno občutila v letu 1945, ko so bile Hitlerjeve sanje o nemški Evropi pokopane pod ruševinami in ko smo tudi v Avstriji morali ponovno začeti graditi skupno bodočnost. Med žrtvami nacističnega nasilja smo bili tudi koroški Slovenci, izseljenci, obglavljeni Selani, v borbi za svobodo padli rojaki — in končno tudi tisti, ki so ostali doma, kjer so občutili nasilno odtujitev ter kruto ponemčevalno pest. Prav zaradi tega so majski dnevi leta 1945, ko se je naša domovina ponovno rodila, dnevi veselja tudi za nas.

A dokončno svobodo je naša domovina smela doživeti šele v letu 1955, ko so velesile podpisale na Dunaju avstrijsko državno pogodbo, v kateri so nam mednarodno zajamčene narodnostne pravice v členu sedem. Danes, več kot 15 let po podpisu, ponovno opozorimo pristojno oblast na dolžnosti, ki zanjo izvirajo prav iz omenjenih določil.

Ob vsem tem pa, dragi rojaki, ne smemo pozabiti, da je naš nadaljnji obstoj na zemlji, kjer živimo že 1400 let, odvisen tudi od naše lastne življenjske volje. Zgodovina nam je naložila marsikatero breme: preden so v pradavnini naši predniki ustoličevali svobodne kneze, so se borili z Obri, v temnih desetletjih zavračali pozneje krutega Turka, ki je prihajal v deželo z ognjem in mečem, plačevali desetino grofu v fevdalno urejeni srednjeveški družbi, v 19. stoletju zavračali lažne argumente nemških nacionalcev in liberalcev. In vedno spet je zadonela slovenska beseda: celo v turških ječah ali na bojiščih tridesetletne vojne. Dolgo časa je bil to samo jezik za domačo rabo, dokler ga niso naši protestanti dvignili v svetlobo knjižnega ustvarjanja in cerkvene pesmi. Ponosni smo lahko na naše velike koroške može. Zvestoba Miklove Zale tudi danes ni izumrla.

Zares: težka desetletja in stoletja so šla skozi naše kraje. In vendar še doni slovenska pesem iz naših domov ob Zilji in Dravi, še se oglašajo Prežihovi potopljeni zvonovi. In še se bodo oglašali.

Z veseljem se danes priznavamo kot sinovi in hčere te koroške zemlje. Z veseljem hočemo živeti z narodom sosedom v spravi in miru, vendar zahtevamo, da nas vsi v deželi priznajo kot enakopravne in enakovredne partnerje. Samo takemu odkritemu mišljenju, ki vidi v sosedu res soseda, se odpirajo vrata v bodoči evropski svet. Da bi ga tudi koroški Slovenci doživeli v resnični enakopravnosti, to naj bo danes naša iskrena želja.

Pester glasbeni program navdušil

Po odmoru se je začel pravi glasbeni program. Kot prvi se nam je predstavil mešani zbor iz Rojana na Primorskem. Le-ta nam je prinesel tople pozdrave s slovenskega juga ob Jadranskem morju. Je to pomnoženi rojanski pevski zbor, ki je včlanjen v Zvezo cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem; deloval je že pred 2. svetovno vojno. Pravzaprav so bili tedaj edini cerkveni pevski zbori tisti, ki so delovali v času med obema vojnama.

Zbor nam je pod veščim vodstvom Humberta Momole zapel pet pesmi iz zakladnice slovenske zborovske literature: Adamičevo »Našo pesem«, Venturinijevo »Nocoj pa, oh, nocoj«, Gobčevo »Hraste«, Vrabčevo »Sinoči me je dekle vprašalo« in nazadnje tudi Vrabčevo »Zdravljico« in za svoj prikupen nastop požel navdušene aplavze pri občinstvu. Težko je reči, katera pesem je bila lepša od druge, vendar bi se le odločil za prekrasno, ponarodelo, z globoko sentimentalnostjo zapeto »Nocoj pa, oh, nocoj, ko mesec svetil bo, bo k meni ljubi moj, prišel jemat slovo«. In če ti ob spremljavi k temu zapoje še pevec z lepim glasom, potem dobi pesem še večjo veljavo.

Celotna izvedba vseh pesmi je bila zelo solidna, do popolnosti bi si želel samo še malo bolj izdelanega dinamičnega niansiranja.

Nismo se še mogli sprostiti vtisa, ki ga je na nas napravil rojanski zbor s svojim odličnim petjem, že je v dvorano pričarala pravo »ohcetno« razpoloženje »Selska folklorna skupina« s svojimi nasmejanimi obrazi, svojim vriskanjem in rajanjem. Za dvajset minut smo skoro pozabili, da smo v dvorani in ne na kakšni podeželski ohceti. Sicer ni čuda, saj je več rajalcev in rajalk prišlo res od ohceti na proslavo, in se po tej celotna skupina udeležila poročne slavnosti svojih članov.

Predočili so nam nekaj pristnih starih narodnih plesov. Pri Selanih zmerom občudujemo njihovo brezskrbnost pri rajanju kot pri petju. Pri njih se čuti, da kar živijo v tem, kar podajajo. Nič narejenega, temveč preprosto, doživeto, kakor pač pojejo naši ljudje na deželi. Tudi z narodnimi plesi je kakor z narodno pesmijo. Čim večkrat jo slišimo, pojemo, tem bolj nam je všeč. Prav zaradi tega smo hvaležni Selanom, da tako zvesto čuvajo naše stare narodne plese. Naj še tudi v prihodnje vztrajajo na tej poti in najdejo še mnogo posnemovalcev med našo mladino.

Komaj so odšli rajalci in rajalke iz Sel, se je v dvorani spremenilo glasbeno ozračje, kajti nastopil je tamburaški orkester »Tamburica« iz Trajštofa na Gradiščanskem. Tamburaški ansambel, pod vodstvom Ota Kuzmića, je ustanovil leta 1959 njegov oče, ljudskošolski ravnatelj Adalbert Kuzmić, ki je umrl 28. avgusta letos, star 73 let. Vendar je prevzel glasbeno vodstvo njegov sin Oto že leta 1964.

»Tamburica« pa ne igra le doma, marveč gre tudi na gostovanja. Bili so že v Nemčiji: Stuttgartu, Münchnu, Göppingenu, v zadnjem času so bili teden dni v Švici: Zürichu. Pot jih je vodila tudi na Madžarsko in v Jugoslavijo. Povsod kamor so prišli, so ondotne radijske postaje posnele njihov program, da ne govorimo o avstrijskem radiu, kjer so stalni gostje.

Pri našem nastopu so igrali in peli hrvaške pesmi iz Gradiščanskega in iz Hrvaške.

Zaigrali in zapeli so nam: »Svatovski drmež« — poročni ples, »Rumeno cvatu ruže«, »Sječaš li se onog sata« (Se li spominjaš one ure), »Da mi dano dečke izbirati«, »Maškar«, »Vse ptičice iz gore«, ki je najbolj ugajala in so jo morali na splošno zahtevo občinstva ponoviti. Ker potem viharni aplavz ni pojenjal, so morali dodati še eno skladbico.

Očitno je, da ima ansambel v Otu Kuzmiću glasbenega vodjo, ki je znal njegove kvalitete dvigniti do take izvajalske ravni, da lahko govorimo o koncertnem muziciranju, tudi če je treba upoštevati mladost njegovih članov. Kadar imajo samostojne koncerte, tedaj nudijo občinstvu koncertna dela, npr. »Barkarolo« iz Offenbachove opere »Hoffmannove pripovedke«, zlasti jim je pri srcu »zaključno kolo« iz Gotovčeve opere »Ero z onega sveta«.

Še bi radi poslušali tamburaške umetnike, a so jih morali zamenjati pevci in pevke zbora »Danica« iz Št. Vida.

Že takoj po 2. vojni je ustanovila »Danica« svoj moški zbor. Vendar se je pevsko razmahnila šele po ustanovitvi mešanega zbora. Svojo glavno nalogo vidi zbor v posredovanju zborovske literature slovenskega naroda. Poleg številnih prireditev med koroškimi Slovenci, je nastopil zbor že večkrat v matični domovini, kjer ima dobre stike z zborom v Zrečah.

Ti pevci so imeli pripravljene samo koroške narodne in umetne pesmi: Kernjakovo »Dva žlahtna bisera imam«, Miheličevega »Puobča«, Boštjančičevo »Te, te, te, dobru poznam«, Mirkovo »So še rožce«, nato smo v duhu obiskali Ziljsko dolino. Od Bistrice je mehkobno priplavala »Tam, kjer teče bistra Zilja«, Devovo »Stoji hartelc zagrajen«, Venturinijevo »Znamenje« na Gregorčičevo besedilo in Gobčevo »Koroško«.

Pevovodji Hanzeju Kežarju gre prav gotovo zasluga za presenetljivo raven, ki ga ima ta številni mešani zbor. Dinamično senčenje in odtenki zlasti v pianu nakazujejo pravilno smer komornega muziciranja. V zboru preseneča vrsta dobrih pevcev, kar napravlja posamezno pesem še privlačnejšo. Za svojo pevsko storilnost so bili pevci in pevke po vsaki točki nagrajeni z viharnim ploskanjem, in če se ne bi prireditev zavlekla tako dolgo, bi poslušalci gotovo še radi vztrajali v dvorani ter izsilili od zbora kak dogodek. V zahvalo je prejel zbor, kot tudi vsi ostali ansambli, lep šopek rdečih nageljnov.

Vsa sijajna proslava je trajala okoli tri ure, in ko je bil spored pri kraju, je številno občinstvo, ki je že med izvajanjem še posebej nagrajevalo s ploskanjem posamezne točke izvajalcev, izrazilo prirediteljem in izvajalcem še enkrat z živahnim odobravanjem svojo zahvalo. Tako so se vsi z najlepšimi vtisi razšli na svoje domove. V dušah vseh pa je ostal velik praznik. B. L.

Mešani pevski zbor iz Rojana na Primorskem

Rajalci in rajalke »Folklorne skupine iz Sel«

D. K.:

PIJ, IN PAMETI NE ZAPIJ

Skoraj bi rekli, da je rak — rana našega ljudstva še vedno pijančevanje. Morda ne v toliki meri kakor v polpreteklih časih, vendar do kraja spametovali se v tem pogledu še vedno nismo. Le postojmo in poglejmo v vaških pa tudi v mestnih gostilnah ob sobotnih večerih in večjih praznikih. Tudi na cestah in na avtobusnih postajah jih srečavamo mlajše in starejše, ki so pogledali preglobokо v kozarček in zapili precej svojega zaslužka, žal, pa tudi razsodnosti in pameti. Čudno res, da zdrav, pameten, drugače resen in zmožen človek ne pozna mere in meje, kadar sedi v glasni družbi veselih vinskih bratcev. Saj namen je bil dober. Po utrudljivem delu, po nepričakovanem uspehu, ob veselem družinskem dogodku, po vsem tem in podobnem se je treba razveseliti. Veselje pa ne pride v srce in družbo brez pijače. Vino ogreje in razveže jezike, ob vinu si ga privoščimo. Sami smo ga zaslužili, sami ga bomo zapili. **Sicer pa enkrat, pravzaprav ni nobenkrat.** Saj, o takem priložnostnem veseljačenju ob polnih kozarcih ne bomo govorili.

Obsojamo in vedno bomo obsojali pijančevanje iz grde razvade, pijančevanje, ki ogroža narodno zdravje, družinsko srečo in ubija vsako človeško dostojanstvo. Alkohol je in ostane strup. Vsak strup pa zastruplja in nujno povzroča različne bolezni. To prej ali slej verjame in razume k pijančevanju nagnjen in v železno razvado vkovan človek. Toda takrat, ko se tako ali drugače spametuje, je navadno že prepozno. Z grdo razvado je zapil svoje zdravje, večkrat tudi svojo pamet in s tem samospoštovanje. Da ne govorimo o vsem hudem in bridkem, kar povzroča pijančevanje v naših družinah.

Ne zahtevajte vendar od nas, da postanemo čez noč abstinenti, da se odrekamo pri težkem delu potrebnemu kozarcu vina. Ne, kaj takega prav res ne zahtevamo in ne bomo zahtevali. **Držimo in mislimo z odločno in pametno ženo, ki je rekla svojemu malce predobrodušnemu možu glede pijače: Pij, le pameti ne zapij.**

Vsak človek, zlasti še, če je tisti človek ugleden mož in družinski oče, zahteva zase spoštovanje, večkrat kar precejšnjo mero. Zaveda se pač, da je nekaj, da je avtoriteta, pred katero je treba sneti klobuk. Prav tako žena kakor otroci takega očeta spoštujejo in ga imajo radi. Človek mora nujno tako živeti in delati, da se spoštuje lahko tudi sam, da njegovo življenje, nenarejeno in zahtevano, vzbuja v soljudeh spoštovanje. Nikdar iz bojazni in iz koristoljubja. Uglednega človeka spoštujemo, ker je vreden spoštovanja.

Le kako, povejte kako, pa naj otroci spoštujejo očeta, ki ga vidijo večkrat, morda vsak drugi dan pijanega, nerazsodnega, divjega, da ne rečemo brutalnega. S pijačo je zapil pamet in zdaj ne ve, kaj dela. Gorje, nad gorje, če se v takem primeru spozablja nad ženo in otroki.

Strup alkohola govori iz človeka na različne načine. **So pijani ljudje, pa ostanejo dobrodušni.** Kanček razsodnosti jih sili, da se umaknejo iz družbe, se prespe in pridejo spet k sebi. Če imajo dovolj močno voljo, vsaj nekaj časa ne bodo več iztirili.

Druga vrsta vinskih bratcev, ki postanejo v pijanosti nadležni, klepetavi, vsiljivi in nedostojni. Takim se bomo pač umaknili. Ljudski pregovor pravi, da se jim kar s senenim vozom umaknimo, če hočemo imeti mir pred njimi. In tretji — najhujši, ki v pijanosti podivjajo, ki zares zapijejo pamet. Ne samo, da izgublja tak človek vsako samospoštovanje, spoštovati ga ne more niti otrok, kateri ga v takem stanju vidi in sliši. Zaman, stokrat zaman boste pričakovali in zahtevali od svojih domačih in tudi od soljudi, da bi vas spoštovali in vas vzeli zares, vam kaj verjeli, če izgubljate v pijanosti svojo pamet in človeško dostojanstvo.

Saj, vse to je res, vendar pa pri nas ni tako hudo. Potem bo prav, da se s prepogostimi šilčki žganja ne privadite na opojni strup, ki bi vas utegnil vkleniti v grdo razvado, iz katere se boste težko rešili, razvado, ki bo neopazno uničevala vaše zdravje, samospoštovanje in družinsko srečo.

Kot pred sto ali več leti v preteklosti

Pred nekaj dnevi so se Indijanci v državnem gozdu »Lassen« v zapadni Kaliforniji skušali upreti oblastem, ki jih preganjajo. Bilo je, kot bi se povrnili za sto ali več let v preteklost, ko so bili boji med Indijanci in vojaštvom na dnevnem redu. Indijanci so branili svojo zemljo, ki je pripadala njihovim prednikom in glavarjem, vojaki pa so širili državno ozemlje. O tem se je pojavilo mnogo legend in pripovedi, vendar tudi zgodovina priča o hudih krvavih spopadih, do katerih je prišlo v puščavah, gozdovih in kanjonih.

Precej krvi je bilo prelite in edini »uspeh« za Indijance je bil, da so jim omejili bivanje na določene predele, kjer so morali živeti in delati, od časa do časa pa so jih obiskovali ljudje, ki so se zanimali za »posebno raso«. Dejansko je njihovo število strahovito upadlo. Tisti, ki so bili edini gospodarji ameriške celine do Kolumbovega prihoda, so tako postali etnična posebnost brez svobode in pravic, ki bi jih moral uživati vsak človek. Omembe vredna je prav gotovo tudi globoka in zelo razvita indijanska kultura, o kateri skoraj ni več sledu, ki pa po mnenju uglednih etnografov predstavlja višek starih narodov. Moderna civilizacija jo je popolnoma zatrla in zanjo se zanimajo samo etnografi in arheologi, ki raziskujejo azteške spomenike in ostanke slavnega plemena.

Že junija lani je skupina rdečekožcev začela postavljati svoje zahteve v zvezi z večjim predelom (skoraj milijon in pol hektarjev), vendar oblasti niso prisluhnile njihovim zahtevam. Sedaj pa so sklenili, da zasedejo imenovani gozd, ki je pripadal njihovim prednikom in ki so jim ga oblasti nezakonito odvzele za časa »strastnega iskanja zlata«, ko je ameriško prebivalstvo in tudi mnoge Evropejce zajela »mrzlica zlata«. Pleme je posekalo nekaj dreves in postavilo kolibe, v katerih je živelo, začeli pa so tudi postavljati večje leseno poslopje, v katerem bi lahko vsi udobneje živeli. Oblasti so tedaj sklenile, da Indijance izženejo s silo. V gozd sta se podala odreda gozdnih čuvarjev in policistov iz najbližje kontеje. Ko so se približali kolibam, da bi jih začeli podirati, so Indijanci zagrabili za palice in začeli braniti svoja stanovanja. Jasno je, da je prišlo nato do pretepanja. Za primitivno orožje so zagrabile tudi ženske in otroci. Mnogo je bilo ranjenih ali vsaj lažje poškodovanih, da so se morali zateči v bolnišnico. Vojaki so seveda porušili vse kolibe, ki so jih rdečekožci zgradili, da bi v njih stanovali.

KRIŽANKA

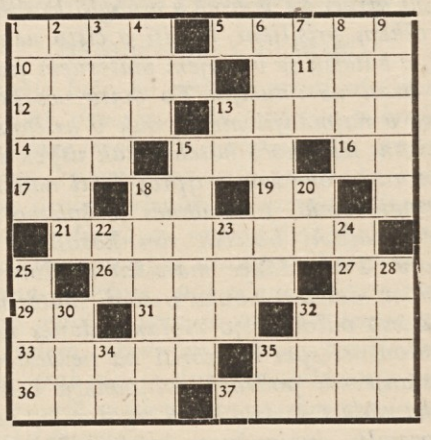

VODORAVNO: 1. veriga, s katero se jetnikom zvežejo roke ali noge; 5. fotografija; 10. »lasje« pri kravi; 11. vstavi: ENRP; 12. zveza, hrvaško; 13. iz (od) apna ali; 14. grška črka; 15. koroška beseda, ki med drugim tudi pomeni: da, ja; 16. Kakanj, okr.; 17. pogojni veznik, v resničnem in mogočnem pogojnem stavku; 18. italijanski spolnik; 19. krajevni prislov; 21. praznik, katerega obhajamo 1. septembra; 26. očetov, (materin) brat; 27. tebe; 29. kazalni zaimek; 31. pomilovalno žensko ime (Ivanka); 32. čas od 24.-tih uri; 33. nočno posteljno pokrivalo; 35. ločilo; 36. hrvaška kršč. revija, posnemanje italijanske: »La famiglia christiana«); 37. ležati na hrbtu.

NAVPIČNO: 1. nepotrebno, preveč; 2. kletvina; 3. zelenica v puščavi; 4. vstavi: VKA; 6. lep fant(ič); 7. prve tri črke tirolskega gl. mesta; 8. ime nekdanjega ministrskega predsednika v stari Jugoslaviji, obenem minister pravosodja (Miha ...?); 9. kdor apno žge ali prodaja; 13. 100 kvadratnih metrov; 15. Od pesmi do pesmi, od srca ...; 18. mesto, (večja vas) v Sloveniji; 20. da, ker, lat.; 22. dva enaka soglasnika; 23. mednarodno ime v prometu za: »skozi, smer«; 24. Odisejeva domovina; 25. kopno obdano z vodo; 28. podoben, sličen; 30. vzvišena lirska pesem; 32. okrajšava za dinar; 34. eden; 35. pevski zbor.

NAGRADA ZA JUGOSLOVANSKO ŠOLARKO

Dijakinja **Marija Krmar iz Bačke Topole** je prejela eno od dvajsetih nagrad UNICEF za uspešno risbo na temo, ki jo je razpisala ta mednarodna organizacija. Na natečaj je prispelo več kot 60.000 otroških risb iz enaindvajsetih evropskih držav. Žirijo je vodil znani angleški dramatik in igralec Peter Ustinov.

Ivanhoe

36

Tudi Reginald Front de Boeuf se je ozrl na polje; pograbil je rog, zatrobil dolg in bučeč poziv in ukazal svojim ljudem, naj zavzamejo postojanke na obzidju.

»De Bracy, glej na vzhodno stran, kjer so zidovi najnižji! — Ti, plemeniti Bois-Guilbert, ki te je tvoj poklic enako izvežbal v napadanju in obrambi, čuvaj zapadno stran! Jaz sam se postavim k mostišču! A ne trudita se vedno na istem kraju, dična prijatelja! Danes je treba, da smo povsod — še pomnožiti bi se morali, če bi bilo možno! — in priskočimo v pomoč in oporo, kjerkoli bo divjala najhujša borba. Malo nas je, a delavnost in pogum lahko nadomestita število, ker imamo opravka samo z lopovskimi kmetavsi.«

»Oh, plemeniti vitezi,« je vzkliknil oče Ambrozij med hrupom in dirindajem, ki sta nastala ob teh obrambnih pripravah, »ali noče nihče od vas poslušati sporočila našega prečastitega očeta v Bogu, Aymerja, priorja jorvaulskega? — Rotim te, žlahtni sir Reginald —«

»Hodi blebetat svojo prošnjo v nebesa,« je rekel divji Norman, »zakaj mi, ki smo na zemlji, ji ne utegnemo nastavljati ušes. — Hoj, ti tam, Anselm! Skrbi za vrelo smolo in olje, da poparimo drznim izdajnikom glave. Glej, da ne bo manjkalo strelcem prščic! Razvij moj prapor z bikovo glavo — lopovi bodo kmalu čutili, s kom imajo posla!«

»Ali, plemeniti gospod,« je nadaljeval menih, trudeč se še vedno, da bi zbudil pozornost, »pomislite, da sem obljubil pokorščino dovolite mi, da opravim naročilo svojega prednika.«

»Spravite mi blebetavega sivca s poti,« je velel Front de Boeuf; »zaklenite ga v kapelico, naj žebra molitve, dokler ne mine boj. Svetci v Torquilstonu bodo iznenadeni, ko začujejo očenaš in češčenomarijo; ta čast jih menda še ni doletela, odkar so jih izklesali iz kamna.«

»Ne huli svetnikov, sir Reginald,« je rekel de Bracy; »njihova pomoč nam bo danes zelo potrebna, če hočemo razkropiti to lopovsko sodrgo.«

»Prebito malo si obetam od njih,« je dejal Front de Boeuf, »razen če jih pomečemo z obzidja razbojnikom na glave. Orjaški in okorni sveti Krištof, ki je med njimi, bi sam zmečkal celo stotnijo.«

Templjar je medtem opazoval početje oblegovalcev z dokaj večjo pozornostjo nego surovi Front de Boeuf ali njegov lahkomiselni tovariš.

»Tako mi templjarske vere,« je izpregovoril, »ti ljudje nastopajo v boljšem redu, nego bi jim človek prisodil. Le glejte, kako spretno se okoriščajo z vsakim zaslonom, ki jim ga daje drevje in grmovje, in kako pazijo, da se ne bi nastavili puščicam naših samostrelov! Dasi ne vidim med njimi ne prapora ne banderca, bi vendar stavil svojo zlato verižico, da jih vodi kak vitez ali plemič, ki je dobro izvežban v vojevanju.«

»Jaz ga vidim,« je rekel de Bracy; »vidim, kako mu vihra perjanica in se mu sveti oklep. Evo tamle visokega moža v črni opravi, ki poveljuje sprednji četi svobodnjaških razbojnikov. Tako mi svetega Dennisa, zdi se mi, da je tisti, ki smo ga imenovali črnega lenuha in ki je podrl tebe, Front de Boeuf, na ashbyjskem borišču.«

»Tem bolje,« je odvrnil Front de Boeuf, »prav ima, da se tukaj nastavlja vračilu. Velik malopridnež mora biti, da se ni upal ostati in uveljaviti pravic do turnirske nagrade, ki mu jih je dal slučaj. Zaman bi ga iskal tam, koder iščejo vitezi in plemiči svojih nasprotnikov, in res me veseli, da se je pokazal tu med svobodnjaško drhaljo.«

Sovražnikovo pomikanje proti gradu je zabranilo nadaljnji razgovor. Vitezi so hiteli na svoja mesta; na čelu maloštevilnih vojakov, ki so jih mogli zbrati — bilo jih je premalo, da bi zasedli vse obzidje — so z mirno odločnostjo čakali pretečega naskoka.

OSEMINDVAJSETO POGLAVJE

Tu mora kreniti naša zgodba nekoliko nazaj, da pojasni bralcu to in ono stvar, ki je važna za umevanje naslednjih poglavij. — Gotovo je že sam z lahkoto uganil, da so nujne Rebekine prošnje, ko se je Ivanhoe zgrudil in se je zdelo, da nima žive duše, ki bi skrbela zanj, ganile njenega očeta, da je velel prenesti hrabrega mladega vojaka z borišča v ashbyjsko predmestje, kjer sta bivala Žid in njegova hči za časa viteških iger.

V drugačnih okolnostih ne bi bilo nič težavnega pridobiti Izaka za ta korak, zakaj njegov značaj je bil priljuden in hvaležen. Imel je pa tudi predsodke in vso boječo obotavljavost svojega preganjanega ljudstva; prav to oviro je bilo treba premagati.

»Sveti Abraham!« je vzkliknil, »dober mladenič je in srce se mi trga, ko gledam, kako mu curlja kri po bogato vezenem jopiču in po dragocenem oklepu. A da bi ga vzela domov — veš li, dekle, česa prosiš? Kristjan je in naši zakoni nam prepovedujejo občevanje s tujci in pogani, razen kolikor je v korist zaslužku.«

»Ne govorite tako, predragi oče,« je odvrnila Rebeka; »res je, da se ne moremo družiti z njimi na gostijah in veselicah, a ranjen in beden je tudi pogan Židu brat.«

»Rad bi vedel, kaj misli o tej stvari rabin Jakob ben Tudela,« je rekel Izak; »vrli mladenič ne sme izkrvaveti. — Set in Ruben naj ga zaneseta v Ashby.«

»Ne,« je dejala Rebeka, »v mojo nosilnico naj ga položita, jaz pa zajašem enega naših konj.«

»S tem bi se nastavila pogledom išmaelskih in edomskih psov,« je šepnil Izak in plašno vrgel oči po množici vitezov in oprod. Toda Rebeka je že izvrševala svoj usmiljen namen in ni poslušala njegovega besedovanja, dokler je ni Izak pograbil za rokav in vzkliknil s hlastnim, tesnobnim glasom: «Tako mi brade Aronove! Kaj bo, če mladenič pogine? Če umre v najinem varstvu! Obdolžili naju bodo, da sva kriva njegove smrti, in množica naju bo raztrgala na kosce!«

»Ne bojte se, oče, da bi umrl,« je rekla Rebeka in se prijazno izvila iz prijema Izakove roke; »umrl ne bo, ako ga ne zapustiva; če pa storiva tako, sva res odgovorna Bogu in ljudem za njegovo kri.«

»Ne,« je dejal Izak popuščaje, »tako hudo mi je, ko gledam te kaplje njegove krvi, kakor da so zlati bizantinci iz mojega lastnega mošnjička; in dobro vem, da te je Mirjam, hči rabija Manaseja v Bizantiju, ki biva zdaj v paradižu, vrlo izvežbala v umetnosti zdravljenja in da poznaš učinke zelišč in moč eliksirjev. Stori tedaj, kar ti veli srce. Dobra devojka si, blagoslov, krona in pesem radosti meni in mojemu domu in vsemu narodu mojih očetov.«

Toda Izakov strah ni bil prazen; velikodušna hvaležnost in dobrota njegove hčere je bila kriva, da jo je zagledalo na povratku v Ashby brezbožno oko Briana de Bois-Guilberta. Templjar je spotoma dvakrat prijahal mimo Židov in spet nazaj, prediraje krasno Židinjo s svojim drznim in žarkim pogledom; zvedeli smo že, kakšne so bile posledice tega občudovanja njene prelesti in kako jo je pahnila nesreča v oblast neznačajnega pohotnika.

Rebeka je dala brez odlašanja prenesti bolnika v svoje začasno stanovanje in mu je neutegoma pregledala in svojeročno obvezala rane. Tudi najmlajšemu bralcu romanc in romantičnih ballad je znano, kolikokrat so bile ženske tistih, kakor pravijo, mračnih dob, vešče ranocelniške skrivnosti in kako često je hrabri vitez zaupal rane svojega telesa skrbi dame, ki je s pogledom

DARINA KONC:

GORENJSKA ZGODBICA

Ne bo pravljica, tudi lepo izmišljena zgodbica ne, kar vam bom povedal o našem Borisu in njegovem bratrančku Jakcu. Zraven pridejo v zgodbo še piščančki — petelinčki — in tatinska lisica.

Boris je sedemleten fantič, ki so ga letos zapisali v šolo. Nič kaj rad se fantič ne poslavlja od svojih brezskrbnih let, ko se je smel po mili volji igrati in potepati.

Da bi se potepanja po domači vasi in bližnji gmajni odvadil in se privadil na malo domače delo ter si še pred vstopom v šolo pridobil nekaj tiste lepe lastnosti, ki ji pravimo odgovornost in čut za dolžnost, sta se Borisova mati in oče domenila, da napravita v novi drvarnici kurjo hišico in kupita tam nekje pri Ljubljani ducat piščančkov, to je čisto majhnih putk in petelinčkov. Nanje naj bi pazil Boris. Na travničku pred hišo naj se prijazne putke in petelinčki pasejo, imajo vodo, zrnje, travico in pesek.

Naš Boris je bil nad novo službo ves navdušen. Niti vedno lačnim vrabcem ni dovolil, da bi prihajali v vas k njegovi kurji družinici; kaj šele sosedovi mački ali potepušnemu psu! Ducat piščančkov je imel v Borisu najboljšega varuha in pastirja na svetu. Vse je šlo po najlepši sreči in piščančki so postajali vsak dan večji in vsak večer bolj domači. Celo oče in mama, ko sta se popoldne vračala iz tovarne, sta najprej obiskala kurjo družinico in pohvalila Borisa.

Vsak piščanček je imel svoje ime, Boris je že vedel, da niso vsi enako pridni in ubogljivi. Nekateri med njimi bodo gotovo taki kot sosedov petelin Bučko. Najraje bi se kar naprej tepli in kavsali. Oče je Borisa poučil, da je to petelinja navada in da petelinčki ne morejo biti drugačni, kot so, ker pač ne hodijo v šolo in se svojih slabih navad ne morejo nikoli odvaditi. Pri otrocih in pri odraslih ljudeh je to drugače, ker imajo pamet, petelinčki pa imajo samo čisto majhno petelinjo in kokošjo pamet.

Boris je bil z razlago zadovoljen in je še naprej vestno vodil in uravnaval svojo kurjo družinico.

Potem pa se je nekega dne zgodilo nekaj strašnega. Najmanjši in najbolj bel Borisov piščanček je zbolel. Žalostno je povesil glavico in omahnil na tla. S polodprtim očesom je gledal Borisa, kakor bi ga prosil pomoči. Fantek je pokleknil k piščančku, ga vzel v roko in pihal vanj toplo sapo, kakor naredi njegova mama, kadar Borisa kaj zaboli. Vendar bolnemu piščančku Borisova topla sapa ni nič pomagala. Piščanček se je čudno stresal in ni mogel več stati.

Boris je ves prestrašen. Steče v kuhinjo k stari mami in pove v prestrašeni ihti:

»Stara mama, telefoniraj mami v tovarno, naj hitro pride ali pa pokliče zdravnika! Naš piščanček bo umrl. Pridi in poglej!«

Stara mama in Boris, mama in zdravnik — vsi so bili prepozni. Ubogi beli piščanček je poginil in ležal kakor bela kepica v nizki travi. Nobene pomoči ni več zanj. Zdrave putke in petelinčki pa skačejo naprej, sonce sije, na cesti vpijejo otroci, ki gredo iz šole.

Naš Boris pa je do smrti žalosten. Stara mama ga ne more potolažiti.

»Tako je pač na svetu, Boris. Včasih ne moremo pomagati, pa če bi še tako radi. Ko boš velik, boš te reči razumel. Našega piščančka bomo popoldne lepo pokopali, pa ga boš še vedno imel.«

Boris si je obrisal solze. Pa ti jo priropota od nekod Borisov bratranček Jakec. Fantič hodi že šesto leto v šolo in živi na veliki kmetiji, kjer imajo jate kokoši, polne hleve živine ter dva konja. Ko zve gorenjski kmečki fantić Jakec za vzrok Borisovim solzam in vidi poginulega piščančka v travi, ploskne z rokami, se na široko in čisto od srca nasmeje in pravi:

»Boris, pri nas bi morali ves teden, noč in dan jokati, ker nam je lisica v enem tednu odnesla pet kokoši, pa lepih, mladih; mama je rekla, da najboljših. Kaj smo hoteli! Hudo nam je bilo res, pa nas je oče potolažil, da morajo tudi lisice živeti, zlasti takrat, kadar imajo mladiče. Letos so bile na vrsti naše kure, drugo leto bodo pa sosedove. Nazadnje je rekel, da nesreča nikoli ne počiva. Toda nobena nesreča ni tako huda, da bi morali jokati, ampak se moramo potolažiti, da bo kmalu spet vse dobro.«

Naš Boris se je potolažil. V kotu velikega sadovnjaka ima sedaj že tri grobke, kamor nosi bele kamenčke in sadi rožice. Dva grobčka pokrivata dva zmrzla vrabčka, tretji pa belega piščančka, za katerim ni nihče drugi žaloval kot naš Boris.

DANA:

Poromala bi kdaj

Poromala bi kdaj v večer na grob,
nesoč ti rož in žalnih dni pozdrave,
proseč ljubezni in jo darujoč,
ko pel bi v dalji zvon poslednji ave.

Pa daleč je tvoj grob in ti si nem,
jesenski dež ti trudno pesem poje,
gozdovi nad teboj drhté na noč . . .
Čemu pozdravi še, čemu pač rože moje?

Za dobro voljo

Slaba slika. — Slikar: »Kako ste zadovoljni s svojo podobo?« Kupec: »Po pravici povedano, ne preveč. Priznati morate, da se vam moj portret ni nič posrečil.« Slikar: »Morda res. Toda to pride od tega, ker se tudi Bogu ni posrečilo, ko je izbiral vaš obraz . . .«

*

Rus v Švici. — Neki Rus je prišel s svojih neizmernih planjav v Švico. Prijatelji ga vodijo po najlepših švicarskih krajih in ga privedejo tudi v lep gradič na višini, s katere se je videl krasen razgled po švicarskih hribih. Rus gleda z gradiča in pravi prijateljem: »Kakšen krasen razgled bi bil tu, če bi ne bilo tega hribovja!«

ANG. TAVČAR:

Božje plačilo

Počasi, drsajočih korakov je hodila stara dninarica Jera težko pot siromaštva od hiše do hiše, od praga do praga. Za vsak malenkosten dar se je vneto in iskreno zahvaljevala: »Stokrat vam Bog plačaj!«

Konec tedna je preštela očrnele novce, vzdihnila in šla v trgovino kupit moke in soli za močnik. Včasih je mogla kupiti tudi malo, prav malo kave in sladkorja. Toda nikdar ji ni ostalo toliko, da bi si kupila za nedeljo koščck mesa za juho. In malo dobre krepčilne juhe je bila res zelo potrebna. O kako bi se ji prilegla, kako bi jo poživila! Na juho je mislila zlasti tedaj, kadar je šla mimo mesnice. Toda ni si upala vstopiti in poprositi za koščck mesa, ker je bil vaški mesar precej trdosrčen in osoren mož.

Neko soboto se pa le ojunači, vstopi in poprosi:

»Prosim, gospod, ko bi mi dali koščck mesa, juho bi si skuhala.«

Mesar je odrezal koščck, pridejal nekaj kosti in ji je dal.

Iskreno se je zahvalila: »Stokrat vam Bog plačaj!«

Naslednji dan je kuhala juho. O, kako dobro kosilo je imela! Hvaležna je po kosilu molila za blagoslov in srečo mesarju.

Čez teden dni, ko je prišla sobota, je Jera zopet šla k mesarju in je zopet dobila meso. Tako je hodila in dobila meso še mnogo naslednjih sobot.

A končno se je mesar naveličal in, ko se je nekoč zopet zahvaljevala: »Stokrat vam Bog plačaj,« jo je osorno zavrnil: »Od vašega ‚Bog plačaj' nimam nič dati v žep!«

»Nimam denarja, gospod, Bog vam bo plačal,« je plašno zatrjevala Jera, »plačal vam bo, saj božje plačilo je veliko in mnogo odtehta.«

»Ha, ha,« se je zasmejal mesar, »takoj boste videli, koliko božje plačilo tehta!«

Hitro je napisal na listek »Bog plačaj« in ga je položil na tehtnico, na drugo stran je dal kos mesa. Toda glej, skodelica z listkom je globoko padla, skodelica z mesom pa je šinila kvišku. Mesar se je ustrašil in je hitro dodajal še kos za kosom, toda tehtnica se ni ganila, skodelica s težkim listkom je ostala nizko. Mesar je prestrašen strmel, sirota Jera se je čudila.

Mož je priznal svojo zmoto in je priznal: »Res, božje plačilo mnogo odtehta. Jera, kadar koli hočete, pridite po meso, dobili ga boste za božje plačilo.«

In sirota Jera je do svoje smrti dobivala meso za božje plačilo.

---

svojih zornih oči še dosti globlje ranila njegovo srce.

Toda Židje obeh spolov so poznali in izvrševali vse panoge zdravilne umetnosti; vladarji in mogočni baroni onih dni so s svojimi ranami in boleznimi pogosto iskali zdravja pri izkušenih modrijanih preziranega ljudstva. Pomoč židovskih zdravnikov so čislali kristjani tem bolj, ker so splošno verjeli, da so židovski rabini globoki poznavalci tajnih ved, zlasti pa še umetnosti kabale, ki dolguje raziskovanjem izraelskih modrijanov svoj začetek in tudi ime. Rabinci sami niso zanikavali poznanstva z nadnaravnimi vedami, ki itak ni moglo povečati neizmernega sovraštva do njihovega rodu, pač pa je zmanjševalo prezir, ki je drugače spremljal krščansko zlobo. Če so mrzlili židovskega čarodeja enako kakor židovskega oderuha, ga vendar niso mogli enako zaničevati. Čudovita ozdravljenja, ki jih sporočajo o teh ljudeh, upravičujejo domnevo, da so Židje res poznali nekatere posebne tajnosti zdravilstva, a so jih z nepristopnostjo, izvirajočo iz njihovega položaja, vneto čuvali pred kristjani, med katerimi so bivali.

Lepa Rebeka je bila skrbno poučena o vseh znanostih svojega rodu; njen bistri in nadarjeni um je zvesto hranil te zaklade in jih razširil daleč preko meje njenih let, njenega spola in celo dobe, v kateri je živela. Zdravilstva in ranocelništva se je učila od priletne Židinje, hčere enega izmed najbolj slavnih židovskih zdravnikov; modra starka je ljubila Rebeko kakor rodno dete in ji je baje zaupala vse skrivnosti, ki jih je podedovala po svojem očetu v enakih letih in enakih okolnostih. Mirjam je kmalu nato postala žrtev tedanjega fanatizma; toda njene skrivnosti so jo preživele v spominu nadarjene učenke.

Tako je bila Rebeka v enaki meri obdarjena z učenostjo in lepoto; ves njen rod jo je občudoval in častil malone tako kakor nekdaj blagoslovljene žene, ki jih omenjajo svete zgodbe. Še oče je čutil mimo svoje neizmerne ljubezni toliko spoštovanja do njenih zmožnosti, da je puščal devojki več svobode, nego so je šege židovskega ljudstva navadno dovoljevale njenemu spolu, in je pogosto uklonil svojo voljo hčerinemu mnenju; pravkar smo videli tak primer.

Ivanhoe je dospel v Izakovo bivališče, ne da bi se osvestil; njegovo stanje je bilo posledica silne izgube krvi, ki mu je odtekala med napori na borišču. Rebeka si je ogledala rano in jo obložila s celili, kakršna je predpisovala njena umetnost; nato je rekla očetu, da se ni bati za gostovo življenje, če bo moč odvrniti mrzlico, kar je bilo po tolikem krvavenju zelo verjetno, in če je Mirjamin zdravilni balzam ohranil svojo moč; upala je, da bo mogel drugi dan brez nevarnosti odriniti z njima v York. Izak je nekam osupnil ob tej napovedi. Njegovo človekoljubje bi se bilo najrajši ustavilo v Ashbyju; mislil je tudi na to, da bi pustil ranjenega kristjana v hiši, kjer je prebival zdaj, ter obljubil njenemu hebrejskemu lastniku, da mu povrne vse izdatke. Temu pa se je uprla Rebeka; povedala je več razlogov, izmed katerih hočemo omeniti samo dva, ki sta šla Izaku posebno do živega. Rekla je, da ne zaupa steklenke z dragocenim balzamom za nič na svetu drugemu zdravniku, niti ako bi bil židovskega rodu, ker bi s tem nemara izdala važno skrivnost; mimo tega je opozorila očeta, da je ranjeni vitez Wilfred of Ivanhoe poseben miljenec kralja Riharda Levjesrčnega, ki se utegne še kdaj vrniti, in da bi Izak, ki je zalagal njegovega brata Johna z denarjem in tako podpiral njegove upornIške namene, v takem primeru zelo potreboval mogočnega priprošnjika, čigar beseda bi kaj zalegla pri Rihardu.

»Čisto resnico govoriš Rebeka,« je rekel Izak, vdajaje se tehtnosti njenih razlogov. »Grešila bi pred Bogom, če bi izdala skrivnosti blažene Mirjam; zakaj blagrov, s katerimi nas obdarja nebo, ne smemo prenagnjeno razsipati drugim, pa naj bodo zlati talenti in srebrni šekli ali skrite tajnosti modre zdravnice; očitno je, da jih moramo ohraniti tistemu, komur jih je podelila Previdnost. In resnično bi bilo bolje zame, da padem v kremplje silnega idumejskega leva nego v roke moža, ki ga imenujejo angleški nazarenci Riharda Levjesrčnega, ako mu je kaj znanega o mojih kupčijah z njegovim bratom. Zato hočem poslušati tvoj svet in mladenič naj potuje z nama v York in najina hiša mu bodi kakor rodni dom, dokler se ne zacelijo njegove rane. In ako se Levjesrčni vrne v deželo, kakor se zdaj raznaša vest, mi bodi ta Wilfred obrambni zid, kadar bo plamenel kraljev srd zoper tvojega očeta. In če se ne vrne več, nama Wilfred še vedno lahko poplača najine troške z zakladi, ki jih bo pridobival s silo svojega kopja in z bridkim mečem, kakor se je zgodilo včeraj in tudi današnji dan. Zakaj mladenič je dober mladenič in pomni določeni dan ter vrača, kar je vzel na posodo, in pomaga Izraelcu, sinu hiše mojih očetov, kadar je v stiski sredi mogočnih razbojnikov in Belialovih sinov.«

Šele pozno zvečer se je Ivanhoe zavedel svojega položaja. Poln zmedenih dojmov, kakršni običajno spremljajo prebujenje iz omedlevice, se je vzdramil iz nemirnega sna. Nekaj časa se kar ni mogel točno spomniti, kaj je bilo, preden se je zgrudil na borišču, niti ni mogel pametno razporediti svojih včerajšnjih doživljajev. Skelenje ran in občutek brezmejne slabosti in medlobe sta se izpripletala s spomini o udarcih, zadanih in dobljenih, o konjih, ki so dreveli drug proti drugemu, o vpitju in žvenketanju orožja in vsem divjem hrupu bojne zmešnjave. Poizkus, da bi odgrnil posteljno zaveso, mu je uspel, čeprav ga je bolečina v rani zelo ovirala.

Z velikim začudenjem je opazil, da leži v prostorni, sijajno opremljeni izbi, ki pa je imela povsod le blazine namesto stolov in je kazala tudi drugače toliko znakov jutrovskega okusa, da ga je pograbil dvom, ali ga niso morda spečega prenesli nazaj v palestinsko deželo. Ta dojem je še oživel, ko je bleda roka odgrnila stensko opono in je vstopila skozi skrita vrata ženska prikazen v bogatem, vse bolj jutrovskem nego evropskem odelu; črnopolt služabnik ji je sledil.

Ranjeni vitez je hotel ogovoriti zalo prikazen, toda neznanka si je pritisnila vitki prst na rdeče ustnice, v znamenje, da naj molči. Njen spremljevalec je vtem pristopil in odgrnil vitezov bok; ljubka Židinja se je prepričala, da je obveza na pravem mestu in rana v povoljnem stanju. Ta posel je opravila s tako prelestno skromnostjo in tolikim dostojanstvom, da ji niti kaka bolj omikana doba ne bi mogla očitati pregreška zoper žensko nežnočutje. Misel, da stoji mlado in zalo dekle ob postelji bolnega moža in obvezuje njegove rane, je izginila spričo te slike dobrodelnega bitja, ki je z dejanskim trudom lajšalo bolečine in odvračalo prežečo smrt. Svoja kratka in redka povelja je dajala Rebeka staremu služabniku v hebrejskem jeziku; in Ruben, ki je često pomagal v podobnih primerih, jih je molče izpolnjeval.

Glasovi neznanega jezika so zveneli iz ust prelepe Rebeke z vso tisto romantično prikupnostjo, ki jo pripisuje domišljija čarobnim zakletvam dobrotnih vil; uho jih ni razumelo, a srce se je ganjeno predajalo blagozvočju izgovora in ljubkemu miku govorečega bitja. Brez nadaljnjih vprašanj je Ivanhoe molče počakal, da sta ukrenila vse, kar se je zdelo potrebno za njegovo okrevanje; šele ko sta opravila in je hotela mična ranocelnica odiiti, je dal vitez duška svoji radovednosti. — »Mila devojka,« je izpregovoril v arabskem jeziku, katerega se je naučil na svojih potovanjih po Jutrovem, namreč, da ga bo dekle, ki je stalo pred njim v kaftanu in turbanu, najlaže razumelo, »prosim te, mila devojka — —«

(Dalje prihodnjič)

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 15. 11.: Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 16. 11.: 13.45 Informacije — Po sledeh starih šeg in navad — Za vašo knjižno polico. — TOREK, 17. 11.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Koroška povest V. Polanšek: Obirjan — 3). — SREDA, 18. 11.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom. — ČETRTEK, 19 11.: 13.45 Informacije — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev. (Posnetki spominske prireditve Narodnega sveta koroških Slovencev 8. 11. v Celovcu). — PETEK, 20. 11.: 13.45 Informacije — Portreti občine — 6.: Zell — Sele (Pripravlja ekonomski svetnik Mirko Kumer). — SOBOTA, 21. 11.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 14. novembra: 14.35 Koncert ORF — 15.30 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici — 15.30 Za otroke od 6. leta dalje: »Kovač, krojač in lovec« — 16.20 Za otroke od 11. leta dalje: Daktari — 17.10 Klateži v živalstvu — 17.35 Za družino: Ida Rogalski — 18.00 Tedenski magazin — 18.20 »Kuštravčki«, lahko noč za najmlajše — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 »Pobalin«, kmečka burka — 21.40 Šport — 22.10 Čas v sliki — 22.25 »Golo nasilje«, film iz življenja na Divjem zahodu.

NEDELJA, 15. novembra: 15.30 Za otroke od 6. leta dalje: »Lolek in Bolek« — 15.40 Za otroke od 8. leta dalje: »Cappuccetto« — 16.05 Kolesar. Pravilno zadržanje v cestnem prometu — 16.10 Za otroke od 11. leta dalje: Flipper — 16.35 Za mladino od 14. leta dalje: Stik — 18.25 »Kuštravčki«, lahko noč za najmlajše — 19.00 Čas v sliki — vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Klasična glasba iz Berlina — 22.40 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 16. novembra 18.20 »Kuštravčki«, lahko noč za najmlajše — 18.25 Avstrija — podoba — 18.50 Mož od včeraj: »Kdo je kdo?« — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 FBI »Hudičev krog« (2. del) — 21.00 Poštni predal 7000 — 22.15 Pogovori — 22.45 Čas v sliki.

TOREK, 17. novembra 18.00 Angleščina — 18.20 »Kuštravčki«, lahko noč za najmlajše — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Zahodno od Santa Fè — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 »Kaj sem?« — 21.00 Protokol, Halali, Zvonec, tri enodejanke — 22.05 Razgibana arhitektura — 22.35 Čas v sliki.

SREDA, 18. novembra: TV v šoli: Kapucinski red — 10.30 Šele mesto dela zgodovino — 11.00 Program za delavce: Diamantni biljard — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: »Čudežno zelišče« — 17.10 Za otroke od 11. leta dalje: Mednarodni mladinski magazin — 17.30 Tukaj prihaja Peter — 18.00 Francoščina — 18.20 »Kuštravčki«, lahko noč za najmlajše — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Dragi stric Bill »Stari prijatelji« — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 »Novemberski zločin«, igra — 23.25 Čas v sliki.

ČETRTEK, 19. novembra: 10.00 TV v šoli: Postavitev šolskega akvarija — 10.30 Obisk razstave — 11.00 Fizika za vse — 11.30 Krščanski običaji — 12.00 Nepoznano sosedstvo: Passau in bavarski gozd — 18.00 Italijanščina — 18.20 »Kuštravčki«, lahko noč oddaja za najmanjše — 18.25 Šport — 18.50 Pater Brown »Nevidni« — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 »Spodnjih deset tisoč«, film — 22.25 Razgibana arhitektura — 22.55 Čas v sliki.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

PETEK, 13. 11.: 9.30 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.50 Bratovščina sinjega galeba — 4. del — 18.15 Obzornik — 18.30 Jazz portret — 19.05 V središču pozornosti — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Enooki Jack — ameriški film — 22.55 Poročila.

SOBOTA, 14. 11.: 9.35 TV v šoli — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 11.30 Oddaja za prosvetne delavce — 17.00 Po domače z ansamblom Toneta Kmetca — 17.50 Državno prvenstvo v košarki — srečanje Rabotnički:Olimpija — 19.20 Po poti slovenske državnosti: Vojno gospodarstvo — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Skopje 70 — prenos festivala zabavne glasbe — 22.10 V svetu gora — 22.50 Nepremagljivi — serijski film — 23.40 TV kažipot — 24.00 Poročila.

NEDELJA, 15. 11.: 9.30 Po domače s Podpeškim oktetom in triom Burnik — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.50 Otroška matineja — 11.55 TV kažipot — 13.30 Radost Evrope — športno popoldne — 18.30 Mestece Peyton — serijski film — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Mejaši — humoristična oddaja — 21.30 Videofon — 21.45 Športni pregled — 22.15 Poročila.

PONEDELJEK, 16. 11.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Nemščina — 10.45 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 16.10 Francoščina — 18.00 Zgodbe o Tuktuju — 18.30 Od zore do mraka — 19.05 Zabavno glasbena oddaja — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Vsak dan en dolar — 21.40 Blejski bolnik — 22.10 Poročila.

TOREK, 17. 11.: 9.35 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 15.55 TV vrtec — 16.10 Angleščina — 17.15 L. van Beethoven: Druga simfonija — 18.00 Kako sta si mački kupili televizor — 18.30 Srečanje v studiu 14: Akademski plesni orkester — 19.05 Če osedlate tigra — 19.30 Lepotne maske in make up — 20.00 TV dnevnik — 20.35 In vse drugo je tišina — 22.20 Poročila.

SREDA, 18. 11.: 9.35 TV v šoli — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.50 Veliki in majhni — oddaja za otroke — 18.35 Na sedmi stezi — športna oddaja — 19.05 Narodna in zabavna glasba — 19.20 Kalejdoskop — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Monitor — ... Bobby Hutcherson — Harold Land na mednarodnem jazz festivalu v Ljubljani — ... Poročila.

ČETRTEK, 19. 11.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Nemščina — 10.45 Angleščina — 11.00 Francoščina — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.45 Zapojte z nami: Jakov Gotovac — 18.00 Risanka — 18.30 Izbrali smo v Kranju — s festivala športnih in turističnih filmov — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Doktor v hiši — serijska oddaja — 20.00 TV dnevnik — 20.35 A. J. Cronin: Primeri dr. Finlaya — nadaljevanka — 21.25 Kulturne diagonale — 22.05 L. van Beethoven: Peta simfonija — 22.55 Poročila — 23.00 Boks Frazier:Foster — posnetek.

Ljubitelji prosvete, pozor!

V nedeljo, 15. novembra 1970, ob 19. uri priredi društvo »Rož« v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu prosvetni večer:

»NAŠA KOROŠKA V SLIKI IN PESMI«

z barvnimi diapozitivi, besedilom k slikam (g. župnik Zaletel), ob sodelovanju šentjakobskega mešanega zbora z narodno in umetno pesmijo (dir. prof. Janez Kampuš).

Pridite polnoštevilno na ta lepi večer!

Katoliška prosveta št. Jakob v Rožu
Prosvetno društvo »Rož«

Katoliška mladina vabi na

DEKANIJSKA MLADINSKA SREČANJA

ki bodo na praznik Kristusa Kralja 22. novembra 1970,
ob pol treh popoldne v farni dvorani v ŠMIHELU;
ob pol treh popoldne v farni dvorani v ŠMARJETI V ROŽU;
ob 19. uri zvečer v farni dvorani v ŠT. JAKOBU V ROŽU;
ob dveh popoldne v farni dvorani v ŠKOCIJANU.

Koroška dijaška zveza vabi na igro

DNEVNIK ANE FRANK

ki bo v nedeljo, dne 15. novembra 1970, ob 14. uri pri Ilgu v Kazazah in ob pol osmih zvečer pri Šoštarju v Globasnici.

Ljubitelji slovenski kulturne dejavnosti prisrčno vabljeni!

SLIKAR GUSTAV JANUŠ V »GALERIJI SLAMA«

Istočasno z Goršetovo razstavo bo razstavljal tudi mladi koroški rojak Gustav Januš. V Galeriji Slama bomo videli 12 njegovih olj. Razstavo bodo odprli v petek, 13. novembra; rok trajanja: do 28. novembra. Odprta je vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure; v soboto od 9. do 12. ure.

MAJAVI PRESTOL

Britanski prestolonaslednik princ Charles je navdušen in dober športnik. Posebno dobro pa smuča na vodi. Da bi to tudi dokazal, je hotel pokazati svojim prijateljem, da se da smučati celo na kuhinjskem stolu:

»Poglejte moj prestol!« je vzkliknil princ, ko mu je uspelo s stolom dvigniti se iz vode. Toda že po nekaj metrih se je prevrnil, z majavim prestolom vred.

VES GRADBENI MATERIAL, kot npr. čistilne vodne naprave, betonske izdelke, ureditev ponikovalnih jam in LECA-izdelke — tudi na obroke — ugodno dobavi
FERLACHER BETONWERK
J. PAGITZ, Ferlach—Borovlje
Telefon 04227 / 375
(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

Kupujte pri domačinu vse poljedelske stroje, peči, štedilnike itd.
Nudi v najboljši kvaliteti in najceneje
Jožef Pernè
KLANČE
9132 Gallizien — Galicija

MAXIMANTEL SELBST STRICKEN!
Wir beraten Sie.
WOLLBAR bei der Kapuzinerkirche, Klagenfurt

TIROLIA peči na olje 90 m³ samo šil. 1750.—
AEG-avtomatični pralni stroj 4 kg že za šil. 4.600.—
Tako ugodno dobite samo v trgovini
KATARINA in ADOLF KRIVOGRAD
9143 St. Michael / Bleiburg
Šmihel nad Pliberkom
Tel. 04235—34 1 97
Vsakovrstne električne stroje dobite na 24 mesečne obroke brez obresti!

PRI A&O se kupi takooo!

TEPPICHE SELBST KNÜPFEN
(höchste Zeit für Weihnachten)
Anleitung, Vorlagen, Teppichwolle.
WOLLBAR bei der Kapuzinerkirche, Klagenfurt

ZIMA PRIDE!
Peči na olje
Vrata za garaže
pri RUTARJU v Dobrli vesi
Podjunski trgovski center Bratje RUTAR & Co.

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.